

CHRISTOPH. CAROLI HENR. DE KAMPTZ
MEGAPOLITANI

COMMENTATIO

DE

FVNDAMENTO ET LIMITIBVS
OBLIGATIONIS LIBERORVM
AD FACTA PARENTVM PRAESTANDA.

IN CONCERTATIONE
CIVIVM

ACADEMIAE GEORGIAE AVGVSTAE

DIE IV. JUNII MDCCCXC

PRAEMIO A M. BRITANNIAE REGE AVG.
CONSTITVTO

A DIVDICANTE

INCLYTO IVRECONSULTORVM ORDINE
ORNATA.

Fortia facta patrum gentis cunabula nostrae
VIRGILIVS MARO.

GOTTINGAE
TYPIS JO. CHRIST. DIETERICH.

KÖNIGLICH
UNIVERS.
ZVHALLE

CHRISTOPH CAROLI HENRI DE KAMPTZ
MEDICINAE

COMMENTATIO

DE

FUNDAMENTO ET LIMITIBUS

INVESTIGATIONIS LIBROVUM

AD FACIENDAM PARENTEM PRAESTANDAM

IN CONGRATULATIONE

CIVIVM

REPUBLICAE GEORGICAE AVGVSTANAE

IN DIE 17 JUNII 1780

AVGVSTAE A BRITANNIA REGIA

AVGVSTAE

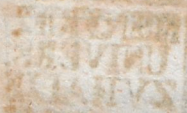
AVGVSTAE

IN QVARTO PUBLICE RECTORVM ORDINE

AVGVSTAE

AVGVSTAE

AVGVSTAE

GÖTTINGEN

AVGVSTAE

254

CONSPECTVS
TOTIVS COMMENTATIONIS.

Obligatio liberorum ad facta parentum praestanda, praemissis ad eius intellectum nonnullis. (§ 1 et 2) spectatur:

- I. *Si Liberi parentum heredes non sunt facti (PARS I.), qui*
- A) *ex iuris naturalis principii (SECT. I.) a) ob solam liberorum qualitatem hac obligatione non tenentur (§ 3), sed b) ad eam operandam, aliud fundamentum vt accedat, necesse est (§ 4.).*
 - B) *Secundum iura positiua (SECT. II) a) aequae, qua liberi, hac obligatione absoluantur (§ 5-9) b) etiam si titulo singulari paterna ex hereditate quid ceperint (§ 10.) c) nisi speciali ex ratione liberos hac obligatione leges obstrixerint (§ 11.) ita vt d) et hic aliud obligationis fundamentum requiratur (§ 12.).*
- II. *Si eorundem heredes existunt (PARS II.)*
- A) *Circa liberorum heredum ad facta parentum praestanda obligationem generalia quaedam proponuntur principia (SECT. I.)*
 - B) *ex quibus adstruitur (SECT. II.)*
 - AA. *Obligatio liberorum ex factis parentum licitis (MEMBR. I.)*
 - i. *Circa quam, quid ex iuris naturalis principii statuendum sit? disquiritur (DIVISIO I.)*
 - ii. *Argumentum nostrum ad iuris positiui principia reuocatur (DIVIS. II.)*
 - A) *In Successione alodiali (CAPVT I.), quae regitur*
 - AAA) *Ex iuris Romani principii (TITVL. I.) quod a) exule, quoad hunc articulum, suorum et emancipatorum discrimine, omnes liberos parentum heredes ad praestanda eorum facta aequaliter obstringit (§ 20.) b) Cuius obligationis a) indoles eruitur (§ 21.) et β) limites exponuntur (§ 22.).*

BBB) *Ex iuris Canonici sancitis* (TITVL. II.).

CCC) *Secundum iuris Germanici principia* (TIT. III.)

I) *Sancita iuris Germanici antiqui proponuntur* (§ 24 et 25). II) *iuris hodierni principia adferuntur AA) ratione nobilium a) quoad successionem in bona vulgaria (§ 27) b) quoad bona auita, ratione quorum liberi α) ad facta parentum praestanda non tenentur (§ 28.) nisi β) ad hanc obligationem speciali ex fundamento obstringantur (§ 29.) — BB) ratione ciuium (§ 30.) et CC) ratione rusticorum (§ 31.).*

B) *In Successione feudali* (CAPVT II.)

AAA) *Secundum ius antiquum Germanicum* (TIT. I.)

BBB) *Secundum iuris feudalis Longobardici principia* (TIT. II.), vi cuius a) liberis, repudiato paterno allodio, feudum retinere non licet (§ 33). Cuius coniunctionis α) rationes eruuntur (§ 34) et β) genuina indoles exponitur (§ 35); sed b) inter successionem allodialem et feudalem discrimen, quum per eam neuiquam sublatum sit, filius in utramque succedens, spectatur α) tanquam heres allodialis (§ 36.) et β) tanquam successor feudalis, cuius nomine αα) ex factis patris, perinde ac quilibet successor feudalis, non tenetur (§ 37). nisi ββ) ratio obligandi specialis interueniat (§ 38); denique c) autoritas huius textus II. F. 45. hodierna disquiritur, et α) ratione feudorum priuatis constitutorum defenditur (§ 39), sed β) ratione feudorum Imperii maiorum negatur (§§ 40 et 41.).

BB. *Obligatio liberorum ex factis parentum illicitis* (MEMBR. II.), quae reuocatur I) ad principia iuris naturalis (§ 42) II) ad sancita iuris positui — Romani (§ 43.) — Canonici (§ 44.) — Germanici (§§ 45. 46) et feudalis Longobardici (§ 47.).

*Ad intellectum quaestionis propositae quaedam
praemittuntur.*

§ I.

a) *Ad obiectum obligationis certamini indicitae.*

Factorum vocabulo in genere continentur omnes omnino alicuius actiones gestae, siue iisdem sese aliis obstrixerit siue non; quidquid ergo quocunque modo expeditur a). In sensu autem strictiori eoque ad nostrum argumentum magis spectante, eorum nomine ea tantum veniunt facta, quibus quis aliis ad quid praestandum obligatur b), v. c. contractus, conventiones, quin etiam obligationes immediate e lege profluentes; facta igitur hocce in sensu obligatoria vocantur nec aliud ac obligationes vel debita esse videntur c).

Hasce, quibus tertius tenetur, obligationes hunc in finem et hocce effectu agnoscere et in se suscipere, vt ipsi loco autoris contractus ad easdem implendas obstringamur, facta eiusdem praestare in iure vocatur d), quae quidem impletio pro varia factorum praestando.

- a) Cf. SAM. STRYK diff. de facto defuncti ab herede non praestando Cap. I. § 3. 4. in eiusd. diff. jurid. Vol. V. n. 23.
- b) l. 60. D. de condit. et demonstr. l. 189. l. 218. D. de V. S. Minus recte ergo obligatio liberorum ad voluntatem paternam sibi testamento codicillis praescriptam adgnosendam explendam cum STRYKIO in diff. cit. cap. I. § 4. et cap. III. ad quaestionis fines refertur, quippe quod testamentum aliaue vltima patris voluntas factis priori in sensu sumtis adnumerandum.
- c) l. 178. § 3. D. de V. S. modo obligationis vocabulum, non, vt classicis venit, sed passivum sumatur. conf. l. 17. D. Quod metus causa gestum erit.
- d) Videtis l. 140. D. de R. I. l. 22. D. pro socio, l. 25. § 4. D. de aedilitio edicto. l. 1. § vlt. D. furti aduersus naut. caup. et stabul. l. 1. § 8. l. 7. pr. D. nautae, caupones, stabularii, vt recepta referunt. Appone congruit Germanorum phrasis: *Für jemandes Handlungen haften, stehen*, seu, vt in antiquis LL. Germanicis occurrit: *an jemandes Siatt antworten* (ius. feud. Alem.

standorum indole diuersimode fieri potest tum actiue v. c. soluendo, refarciendo, restituendo, dando, continuando, agendo &c. tum passiuè, vt concedendo, permittendo, patièdo, non impugnando, omittendo, et quae sunt reliquae huius generis species.

§ 2.

b) *Ad eiusdem subiectum.*

Quid: facta alicuius praestare, quum satis iam pateat; superest, vt ad quaestionem: cui eadem praestandi obligatio incumbat? pauca, praefaminis instar, praemittam.

Neminem factis alienis obligari, regula est notissima, genuinis fundata principiis et vtramque in iure facièns paginam. Nec tamen omni exceptione maior est. e) Vis quaestionis, concertationi indictae, in eo est, vt doceatur, an, et quibusnam ex principiis haec regula exceptionem patiat in liberis quoad facta parentum.

Sed ab hac disquisitione hoc loco prorsus abstrahens, id tantum moneo, quod liberi erga parentes duplici potissimum respectu considerari possint, liberorum nimirum *qua talium*, remoto quouis alio nexu, ac deinde parentum tamquam heredes. Quibus praestructis, summa quaestionis, nisi omnia me fallant, eo redit, vt 1mo inquiratur: an, et quatenus liberi ob *solam* gnatorum qualitatem ad facta defunctorum f) parentum praestanda obstringantur? 2do autem: quatenus hac obligatione ob accedentem nexum hereditarium teneantur? vnde tota commentatio bipartita euadet.

PARS

Alem. art. 83.) aut alicuius factum idoneare (lex Ripuarior. tit. 67. § 1.) siue recognoscere quod fecerat pater vt legi potest in diplomate de 1223. apud GUDENUM in codice diplomatico T. I. p. 487.

- e) Exceptiones, quibus haec regula subest, collectas et adumbratas inuenies in HAGEMANN und GÜNTHER *Archiv für die theoretische und praktische Rechtsgelehrsamkeit*, Th. IV. n. I. (Braunschweig 1789.)
- f) Nam de defunctorum parentum factis praestandis fere vnice agendum est. Viuis namque parentibus perquam rara de hisdem quaestio mouetur, licet non plane excludatur, v. c. circa reuocationem alienationis bonorum liberorum a patre factae etc. Sic filius qui fideiussionem pro debito parentis inclusi suscipere recusauerit, exheredationis poena affici potest, et quae sunt reliqua, quae tamen ad nos non pertinent.

P A R S I.

DE OBLIGATIONE LIBERORVM AD FACTA PARENTVM
PRAESTANDA SI EORVNDem HEREDES NON SVNT FACTI.

S E C T I O I.

Ex iuris naturalis principiis.

§ 3.

a) *Liberi ob solam liberorum qualitatem hac obligatione non tenentur.*

Omnium quibus parentes liberique, qua tales, inuicem tenentur obligationum fundamentum, *patria*, vt vocatur, *potestate*, quum contineatur, ad eiusdem principia, quoties de eorum iuribus obligationibusue quaestio mouetur, vnice recurrentum esse, dubio caret. Sed nemo non, me quoque tacente, animaduertet, longe extra harum pagellarum fines fore vagari, in genuinis huius potestatis fundamentis prolixè exponendis tempus consumere g). Instituti namque rationibus magis conuenit ex suppositis hisce principiis elicere, an et quatenus iste patriae potestatis nexus liberos ad quae parentes contraxerint implenda obstringat?

Genitos suos et alendi et educatione, ad bonum saltem negatiuum promouendum necessaria, instruendi obligatione parentes teneri, nemo est quem fugiat. Quaecunque proinde ad perfungendum duplici hocce officio egerint contraxerintue, debita profecto sunt, ad quae liberis subministranda parentes iure perfecto tenentur, nec ea propter alia in liberos consequuntur iura, quam quae ex parte liberorum huic parentum obligationi respondent et quae ad sufficientem instam-

g) Toto mehercle coelo melius quam a me sperari aequitas permittit, delineata sunt in tribus Regiae litterarum, quae Brevolini foret, societatis commentationibus iunctim 1788 editis, titulo: *Dissertations sur l'autorité paternelle*, quarum primae auro VILLAUME praemium obtinuit, cui secunda, autore DAUNON, proxime accessit, et tertiae denique secundo loco accedere pronuntiatae autorem, hucusque non notum, KLEINIUM nuperrime renunciauit *die Gotha'sche gelehrte Zeitung* de 1789. Nr. 40.

iustamque duplicis eiusdem officii expletionem requiruntur v. c. educationem dirigendi, obsequium ad eandem necessarium eique correlatum exigendi cet. Simul atque vero liberi, vt per suafmet ipsius vires sese tueri valeant, adoleuerint, omnia parentum iura, et proinde omnes liberorum obligationes, quippe iuribus correlatae, imperfectas ni exceperis, extinguuntur. Neque ergo in parentum auctoritate et eorum in liberos iuribus vlla continetur ratio, ex qua parentibus ius possit vindicari, vi cuius liberi ad parentum defunctorum facta praestanda obstringantur *h*).

Fundamentum si quaeris huic obligationi in liberorum erga parentes reuerentia ac obedientia; nec minus deest. Liberos enim, licet obsequium parentibus exhibere deceat, illi tamen, si ius respexeris perfectum, ad illud praestandum vltra haud tenentur quam quatenus parentum in liberos patent iura, hoc est, quatenus ad finem nutritionis educationisque necesse est. Neque vero in hoc fine nostrae obligationis vllum inniti fundamentum intelligo. Vtraque perquam commode expleri potest absque hac ex parte liberorum obligatione.

Nec minus propter haec alimenta vel hanc educationem talem suscipere obligationem liberi, me quidem iudice, cogi possunt; quippe quae, vt egregie docet *Villaume i*), debita profecto sunt officia, ad quae liberis omni alieno destitutis auxilio opitulanda parentes tenentur, et pro quibus per consequens, si rem ad iuris cogentis principia reuocaueris, ne gratitudinem quidem repetere possunt. En! quis quaeso inde deducere valeat obligationem debita, a parentibus contracta, exsoluendi, damna ab ipsis data resarciendi cet.? Omnis profecto deest obligationis causa.

Quid enim suadeat pietas, et reuerentia, quid honestas ac familiae et paterni nominis honor ac conseruatio, quid aliae denique imperfecti iuris rationes, hoc loco non curo *k*).

§. 4.

h) Cfr. quoque SAM. WILLENBERG: interpretatio rubricae: ne filius pro patre, ex iuris naturae fontibus eruta. (*Gedan.* 1713 - 4.)

i) l. c. p. 7.

k) Quibus nimium tribuit SAM. STRYK in tractatu de successione ab intestato, disert. VIII. C. X. § 82 p. 806.

§ 4.

b) *sed ad eam operandam aliud fundamentum ut accedat necesse est.*

Quamvis liberos sola ex liberorum qualitate ex factis parentum neutiquam teneri ex Spho antecedente fatis liquere rear; eosdem tamen ad ea praestanda iis ex rationibus obstringi, quibus tertius quisque alienis factis obligatur, certo sane est certius: quorsum prae caeteris in rem vtilitatemque liberorum versio eorundemque negotiorum gestio. Neque enim in eo Villaume sententiae non subscribere placet, quod ius nomine liberorum contrahendi eosdem proinde obligatione circumscribendi, parentibus omnino esse denegandum ¹⁾, nisi forte ad finem educationis aut in aliam evidentissimam liberorum vtilitatem, sed ita tamen, ut ius ab eiusmodi obligationibus quouis tempore recedendi factum semper iis tectumque maneat. Negotia liberorum parentes gerentes, vel quid in eorum fauorem contraxerunt, ad quod liberi obligati neutiquam erant, vel obligationes, quibus implendis liberi obstricti erant, eorum nomine adimpleuerunt. Prioris indolis facta ad agnoscenda indistincte liberos cogi posse, vix credo; sed eorum potius voluntati res relinquenda videtur. Diuersa est secundi generis negotiorum ratio. Si enim parentes debita liberorum exfoluerint, eaque negotia ad quae liberi obstricti erant, gesserint; v. c. damnum a liberis datum refarcirint, alimenta quae liberi locupletis egenis debent parentibus, liberorum nomine ab aliis comparaverint cet.; ad eiusmodi parentum facta agnoscenda praestandaque liberi, etsi parentum heredes non existant, omni iure tenentur. Id tantum moneo, antequam de hoc loco discedo, quod liberi ex in rem versioe vel negotiorum gestioe vix obligari possint, nisi praeter naturalem obligationem (§ 3.) in eosdem parentes quid erogauerint verferintque; ad ea enim quae intra officii limites liberis suppeditare agnoscenda implendaque nonnisi in subsidium forte teneri putarem.

Quae vero ad facta parentum praestanda obligatio, quum neutiquam liberorum qualitate, sed alio potius eoque speciali innitatur fundamento; sententiae meae, liberos nostra obligatione ex iuris naturalis principiis absoluenti, hae exceptiones nullo modo nec obfi-
ciunt nec aduersantur.

SECTIO

1) l. c. pag. 17.

SECTIO II.

Secundum iura positiua.

§ 5.

a) *Liberi qua tales hac obligatione absoluntur.*

Argumentum ad iuris positiui principia reuocanti, superest vt naturalis iuris principii qualem doctrinam leges positiuae superfruxerint, proponam. Nec difficilis erit negotii, liberos nostra obligatione ex iurium positiuorum contentu absolueri.

§ 6.

*Id quod probatur ex principii*α) *Iuris Romani*

Ius primum, quod attinet, Quiritium, liberos in patria constitutos potestate tam necessarios patri scripserat haeredes, vt paterna hereditate abstinere iis nefas haberetur, et idcirco per indirectum, heredum tamen haud dubie potius quam liberorum, qua talium, nomine, factis defunctorum parentum praestandis omnino obstringebantur, quippe quorum obligationes continuare videbantur *m*).

Paterna vero potestate egressis successio erat denegata, omnis patriae potestatis nexus solutus, nec ergo ex parentum factis vlllo modo tenebantur. Sed concesso suis haeredibus nouiori aevo paterna hereditate abstinendi beneficio, iure succedendi emancipatis dato, eorum et suorum conditio eatenus est adaequata, quod nec suus nec alius quisque descendens, parenti haeres non existens, nec alio obstrictus fundamento (§ 10 et 11) ad facta eiusdem praestanda teneatur *n*) indeque effectum sit, vt haud obstante arctissima priuatis in negotiis inter filium patremque vnitatem, ille patris factis nec licitis nec illicitis obstringatur, quin potius eidem licitum sit quae suum in

m) Illust. GEORG LUD. BOEHMER in diss. de haerede suo ab hereditate se abstinente et se immiscente § 4 in Eiusd. electis iuris ciuil. T. I. p. 94 et de hoc casu intelligo ES. FRID. PUFENDORFF in observ. iuris vniuers. tom. IV. obs. 153 § 7.

n) l. 57 D. de A. vel O. H. l. 20 § 4. eod. l. 5. § 16 D. de agnosc. et alend. lib. l. 12 D. de interrogat. Ill. BOEHMER l. c. § 13 et 14.

DE OBLIG. LIB. AD FACTA PARENT. PRAESTAND. II

in praeiudicium defunctus pater egerit, iure proprio reuocare et impugnare o).

Hisce principiis nihil tam consequens mihi videtur, quam quod patris creditores liberos ex factis defuncti conuenientes, horum vel immixtionem vel additionem, ceu ipsorum actionis intensioisue fundamentum probare teneantur, quae quidem sententia ad sensu III. BOEHMERI ornata est p).

§ 7.

β) iuris canonici.

Ius pontificium, quum ne paternis delictis liberi teneantur, caveat q), non vereor ne in nimiae temeritatis crimen incurrere videar, si ex hisce iuris canonici principiis, a naturalis praeterea aequitatis rationibus plerumque non desectentis, liberos ob solam liberorum qualitatem nullis parentum factis ad ea implenda obstringi, nec ergo ius ciuile non seruasse pontifices sustineo. Deest enim contrarium constituens dispositio et iuri igitur naturali et ciuili inferuire praesumendum.

§ 8.

γ) iuris Germanici.

Iura maiorum, prouti iuris naturalis principiis, quantum fieri potuit, acriter inhaerebant, ita quoque in ponendis obligationibus patrem filiumque stringentibus ab iisdem haud recefferunt r). Id quod nostro quoque in argumento conspicuum est, quum, quae antiquissimis ab temporibus ad nos vsque peruenerunt maiorum monumenta legum tam ciuilium s) quam feudalium t), liberos parentibus heredes

B 2

- o) v. c. l. 10 D. de transact. l. 89 l. 99 D. de A. v. O. H. l. 14 C. de R. V. l. 4 C. de primipil. l. 4 C. quod cum eo qui in alien. potest. l. 5 C. de rebus alien. non alienand. l. 31. C. de euict. l. 73 D. eod. l. 2 l. 4 C. ne filius pro patre; l. 3 C. qui bonis cedere possunt etc.
- p) l. c. § 25. cfr. etiam lo. CHRIST. KOCH de haeredibus suis ad probationem abstentionis haud obligatis Giffae 1776.
- q) c. 6 lqq. C. 1 qu. 4.
- r) I. G. HEINECCI elementa iur. Germ. lib. I tit. VI. § 143.
- s) Leges Wisigothorum Lib. VI. tit. 1 lex 8 (Georgisch. corpus iuris Germ. p. 2024). Capitulares Caroli M. et Ludouici Pii lib. VI. cap 53 (ibid. p. 1519). Ius prouinc. Alemannic. cap. 262 (Senkenberg corpus iuris Germ. medii aevi tom. II. p. 312). I. P. Saxon. lib. II. art. 17 (ex editione Ludouici) lib. III. art. 31 (ibid. pag. 449). *Bayerisches Landrecht* (de 1344) Cap. 99.
- t) Ius feud. alemannic. artic. 83 (Senkenberg corpus iur. feudalis pag. 71) art. 89 § 7. Ius feud. Saxon. Art. 24 § 28 (ibid. p. 236).

des non existentes nec eorum factis delictisue teneri statuunt. Neque profecto haec principia hodierno vsu destituuntur, quum, vt infra pluribus probandum, in eo Germaniae ciuium ordine, qui mores iuraque maiorum prae caeteris seruare studuit, liberi in bona stemmatica succedentes, ea ratione, quod intuitu bonorum horum auitorum heredes parentum non fiant, eorundem factis non obstringantur.

§ 9.

δ) *feudalis Longobardici.*

Ius feudale longobardicum, quamuis caeteroquin liberorum causam parum foueat, eatenus tamen ab expositis hucusque principiis alienum non est, quod filium omni et allodiali et feudali patris successione abstinentem, licet repudiatum feudum ex noua Domini gratia ex post accipiat, nullo onere hereditario affici caueat u). Filius ergo debitis quidem paternis non tenetur; at feudum a patre alienatum reuocare nequit, quippe cuius amissio suae repudiationis est poena.

§ 10.

b) *etiamsi titulo singulari paterna ex hereditate quid ceperint.*

Neque liberi parentum non heredes, legibus naturalibus et positiuis conspirantibus, ab obligatione eorundem facta praestandi soluti, ad eadem agnoscenda tenentur, si ex causa donationis, legati, dotis, alioque quocunque singulari titulo, paternorum bonorum aliqua acceperint v), nisi forte obligatio defuncti huic rei singulari inhaereat eamque afficiat, quippe quae nonnisi cum sua causa in liberos transferri potest. Eiusmodi enim successor nec heres est nec defuncti personam repraesentat, ideoque, deficiente nexu hereditario, obligationibus ex eodem descenditibus non obstringitur, nec proinde, nisi ex alio forte fundamento, nonnisi pro oneribus rem adficiendis, tenetur.

§ 11.

u) II. F. 45 in f. conspirant leges territoriales ex. c. *Projet des Mecklenburgischen Lehnrechts* tit. 21 art. 10 (Lunig corpus iuris feud. Germ. tit. T. II. p. 1619). Haec utramque repudiandi facultas filio non deneganda MÖLLER vsus pract. distinctionum feud. cap. XVI. dist. 7.

v) l. 15 l. 24 C. de donat. l. 2 l. 3 C. de reuocand. quae in fraud. creditor. alienata sunt; secus si tota iurium vniuersitas titulo singulari transata est, cuius exemplum videlicet in l. 28 D. de donationibus cfr. LEYSER sp. 361 med. 25 et 26.

§ II.

c) nisi speciali ex ratione liberos hac obligatione leges obstrixerint.

Defensa hucusque a me liberorum a paternorum factorum praestatione immunitas, solidissimis quamvis innitatur principiis, non desunt tamen, licet rariores nimiumque speciales et exigui plerumque usus, ab hac regula exceptiones, hoc tamen loco paucis subiungendae.

Et ius primum, quod spectat, Romanum hanc, et ratione factorum parentum licitorum, quoad mihi innotuit, vnicam constituit exceptionem, quod nimirum liberi, etiamsi parentum heredes non existant, eorum tamen debitis ex primipili causa teneantur *w*); quae quidem prorsus singularis constitutio, *παράδοξον* a Graecis vocata *x*), utilitatis reipublicae rationibus, fauore et privilegio militiae ac praesumptione forsan ex causa hac primipilari, viuo patre, ad liberos inque eorum utilitatem quid peruenisse, inniti videtur.

Quoad delicta defuncti patris notanda est ea sanguine, ut iure meritoque dici potest, conscripta lex 5 C. ad legem Juliam maiestatis, quae ob crimen perduellionis a patre commissum, confiscatis eius bonis nec liberis eiusdem heredibus factis, filiis infamiae maculam inurit. *)

In legibus maiorum nonnulla quoque reperiuntur vestigia, quod liberi ob delicta parentum vel vna cum iisdem poenam subire *y*) vel homicidium a parentibus commissum in subsidium componere *z*) teneantur, sed nimis omnia specialia.

Nec desunt iura territorialia eaque plerumque feudalia quibus liberi, etsi non heredes, vel ad debita parentum defunctorum simpliciter vel in subsidium exsoluenda *a*), vel saltem ad facta eorumdem

B 3

non

w) l. 4 C. de primipilo: cum ex sola primipilari causa etc.

x) Vt obseruat DIONYSIUS GODOFREDUS in notis ad corpus iuris ciuillis ex editione 1653 ad legem cit. litt. g.

*) Cfr. A. B. cap. 24. § 4 sqq.

y) Lex Burgundionum tit. XLVII, Legis Frisonum tit. VI. § 2.

z) Pactus Legis Salicae antiquior, tit. LXI (Georgisch p. 119) sed iam Childbertum Regem hanc legem aond paganos tantum usu obtinuisse anno 695 referentem attestatur PAULUS CANCIANI in legibus barbarorum (Venetor. 1781 - 83.) Vol. II. p. 118. memoratam legem egregiis obseruationibus illustrans.

a) Ex. gr. Decisiones Electoris Joannis Georgii II. Saxonis de 22. Aug. 1661 decisio 68 (in LUNIG corp. iur. feud. Germ. T. II. p. 642).

non impugnanda b) ex rationibus plerumque plus iusto extensae, reuerentiae honorisque paterno debiti nomini obstringuntur.

§ 12.

d) ita vt et hic aliud obligationis fundamentum requiratur.

Quae vero exceptiones, quum certe nimium sint speciales quam quae sententiae meae obtent, omni profecto iure sententia valebit, quod liberi parentum heredes non facti, nec eorundem factis licitis aeque ac illicitis vnanimi legum concentu teneantur. Quo ergo haec obligatio ponatur, aliud vinculum aliudue vt accedat fundamentum, necesse est (§ 4). Obstringuntur namque liberi eodem ac extraneus iure ad praestanda ea parentum facta, quae, positis iustis limitibus, eorum in vtilitatem suscepta sunt atque versa c), vel si parentes liberorum causam negotiaue gerentes in insignem eorum fauorem contraxerint d), vel si liberi parentibus heredes exstiterint, aut in parentum facta consenserint e).

Quatenus autem hisce ex fundamentis liberi obligentur, ex speciali cuiusuis indole vnice diiudicandum est.

Insignis eaque generalis obligationis liberorum ad facta parentum agnoscenda ratio, quum nexu contineatur hereditario; nunc de eodem, qui sequentem periculi partem totus occupabit, agendum.

b) Videlicet: *Churfürstliches Ausschreiben* d. d. Torgau d. 8. May 1583. tit. *Welcher Gestalt die Agnaten* (LUSIG l. c. p. 609.). *Magdeburgische Polizeiordnung* c. VIII. § 25. (eod. p. 961.) *Constitutiones feudales Pomeraniae* a Friderico III. electore emanatae tit. XXVI. § 2. (ibid. p. 118.) *Project des Mecklenburgischen Lehn-Rechts* Tit. 21. art. 2 et 10 (ibid. p. 1618). *Attestatum curiae feudalis Brunsvico-Luneburg.* de 1636 (eod. p. 1367.)

c) Egregie hoc declarat *Ius provinciale Megapolitanum* auctore DAVID MEVIO Lib. II. Tit. 21. § 12: *Obgleich die Kinder von der Eltern Erbschaft abstiniren; sollen sie dennoch von dem ihrigen zahlen was die Eltern ihrentwegen, sie auszuweuern, zur Nahrung zu bringen oder sonst zu ihrem Unterhalt aufzuehnen und schuldig geworden, auch in ihren scheinlichen Nutzen gekommen, wenn sonst in ihren Gütern so viel nicht als deren abgeführt werden, vorhanden, u. s. w.* apud DE WESTPHAL in *monumentis inedit. rerum Cymbricar. et praecip. Megapolens.* T. I. p. 951.

d) L. 24 C. de vsuris, parentes tamen ad omnem culpam praestandam tenentur l. 2. C. quod cum eo qui in aliena potestate. Formulam habet l. II. § 18. D. de Act. emti vendit.

e) Alias causas vt taceam v. c. l. 8. C. de fideiuss. et mand. l. 12. C. de neg. gest.

P A R S II.

DE OBLIGATIONE LIBERORVM AD FACTA PARENTVM
PRAESTANDA SI EORVNDem HEREDES EXISTVNT.

S E C T I O I.

*Principia quaedam generalia circa hanc liberorum heredum
obligationem praemittuntur.*

§ 13.

a) *Heredis indoles eruitur.*

Ratio instituti eo iam me duxit, vt liberorum ex parentum factis obligationem ad eum casum reuocem, si eorundem heredes sunt facti, eamque ex iurium, quibus per Germaniam vtimur, principiis adstruam. Quorum autem sancita antequam recenscam, ex eorundem rationibus generalia quaedam principia praemittenda.

Res, quo primis ex principiis eruatur, quaecunque omnino nobis competunt tam corporalia quam incorporalia, et quae patrimonii vocabulo comprehenduntur, duplicis sunt naturae, *vel* eius vt nobis intuitu solius nostrae ipsius personae eiusque tum moralium tum physicarum qualitatum, absque vilo bonorum respectu, competant, quorum pleraque, nisi omnia, iura ex statu, quem vocant, personarum descendencia; *vel* eius vt non solius personae ergo nobis tribuantur, siue, id quod plerumque, habita bonorum ratione siue saltem non personae intuitu, sed ea comparata contractae intentione, vt eorum vis et effectus haud ad solam contrahentis cuiusvis personam sint adstricti, sed, contrahentibus defunctis, existere non desinant ideoque in alios transferri possint. Illa, quippe personae vnice adnexa, *personalia*, haec autem, rebus vtpote magis inhaerentia, *realia* audiunt.

Persona nostra, e medio sublata, tum iura, quae eidem competebant, tum obligationes, quibus obstricta erat, *vna* cum eadem exspirant ac tolluntur, nec amplius in derelicto defuncti patrimonio compre-

comprehenduntur vel ex eodem praestari possunt. Realia autem iura et obligationes, quae partim bonis adhaerent, partim ex iis exigi possunt, vna cum bonis defuncti corporalibus, exceptis a defuncto personae intuitu possessis, eidem superstitia, vacua fiunt, nouumque quaerunt, cui adhaereant, possessorem.

Reipublicae vero quum intersit ne eiusmodi bona fiant nullius, omnis haec iurium perinde ac obligationum, quatenus nimirum morte defuncti non exstinguebantur, vniuersitas alicui, quomodocunque fiat, ad nos non spectat, ea lege desertur, vt non solum in ius, quod apud defunctum fuit, sed in eas quoque, quibus ille tenebatur, obligationes succedat et vtriusque intuitu loco et vice defuncti habeatur eumque idcirco repraesentet; isque *heres* s. *successor* vocatur *vniuersalis*. f)

§ 14.

b) *Obligationum defuncti in heredem transitus illustratur.*

Heres, quum in vniuersum ius defuncti, quoad cum eodem non extinctum est, succedat, consequens est, quod non solum omnibus hac in vniuersitate comprehensis iuribus potiatur, sed etiam obligationibus eandem afficientibus obstringatur. Quatenus defuncti iura in heredem transiant, hoc loco non curo, obligationum potius transitu vnice occupatus.

Quae praelibasse sufficit, vt ad quaestionem: quanam defuncti obligationes in heredes transmittantur? transire possim. Omnes, vt iam ex dictis patet, obligationes defuncti personales vna cum eiusdem persona exstinguuntur, nec proinde ab herede continuandae g), quo in genere omnes, in quibus singularis personae industria requiritur vel electio habetur, vel in quibus ex substrata materia aliaue ratione adparet, eiusmodi obligationes ex contrahentium voluntate personales esse ideoque a persona non separabiles, v. c. tutela, sponsalia, matrimonium &c. Licet vero obligatio principalis i. e. ad obligationem personalem continuandam morte contrahentis vel personae obligatae sit exstincta nec in heredem transmittatur; heres tamen ad obligationes principali accessorias praestandas, v. c. dolum, culpam, indemnii-

f) L. 24. D. de V.S. l. 62 de R.I.

g) v. c. l. 25. § 1. D. de pactis. l. 35. l. 59. l. 65. § 10. D. pro socio. l. 57 D. mandati l. 68. l. 196. D. de R. I. l. 42. de Adm. Tutor. nisi defunctus rem opusue iamiam inchoauerit VoET. comment. in D. Lib. XXVII. tit. 7. § 4 fq.

indemnitatem, rationes reddendas &c. omni iure tenetur, nulla habita ratione sitne facti defuncti locupletior, nec ne, discrimen ratione delictorum defuncti probe attendendum.

Longe alia earum obligationum est ratio, quae ad defuncti personam non sunt adstrictae. Inhaerent namque vel defuncti bonis, quorum quippe intuitu sunt contractae, vel saltem ex intentione paciscentium cum determinata persona non sunt coniunctae. Quisque enim non pro se tantum, sed pro heredibus etiam contrahere censetur, licet eorum mentio expresse non sit facta *i*). Obligationes ergo ex eiusmodi contractibus descendentes, et quidem tam principales ad ipsam obligationem continuandam, quam minus principales, in heredes sunt transitoriae, qui proinde, suppositis necessariis terminis, circa eas eiusdem iuris eiusdemque, ac ipse defunctus, conditionis habentur, iisdem igitur conveniuntur actionibus, foro, ordine, instantia, iisdemque repelluntur exceptionibus *k*).

§ 15.

c) *fundamentum obligationis heredum ad facta defuncti praestanda.*

Quibus sic constitutis, quum omnes defuncti obligationes in heredem transeant et in eiusdem persona continentur, heres in locum defuncti successisse eumque repraesentare putandus et pro vna cum defuncto eademque habetur persona *l*). Ridiculum ergo ac absurdum quum foret, sua quemque facta impugnare, defuncti autem facta videantur heredis propria, ad quae proinde, quum ipsorum autor reputetur, praestanda omnino tenetur, quid tam consequens, quam heredem ad facta defuncti praestanda obligari? Quae quidem obligatio in characterem heredis, vti vocatur, repraesentatiuo ac personarum unitate innititur, ac aequissimis profecto principiis fundatur. Quibus namque defunctus obligatus erat, in eiusdem bonis ius habent quaesitum ad satisfactionem

i) l. 40. D. de Pactis. l. 9. D. de probat. l. 49. D. de O. et A. l. 13. C. de contrahend. stipulat.; nisi heredum mentionem leges expresse requirant e. g. R. I. N. § 99. Conf. etiam § 25. not. g.

k) l. 12 D. de O. et A. l. 33. de V. O. l. 182. D. de R. I. l. 157. eod. l. 7. § 1. D. depositi. Exceptio est in iis actionibus, quae competeant adversus defunctum, qua possessorem alicuius rei, quae ad heredem non pervenit. l. 42. l. 55. D. de R. V.

l) l. 21. D. de vsuris. Nov. 48. praet.

nem inde petendam, et eadem heredi nonnisi ea quasi lege linquere videntur, quam ut inuicem eorum intuitu personam defuncti locumque suscipiat eoque nomine, quae defunctus debuerit, praestet, quod onus si recusauerit, bonorum cessionem optimo suo iure exigere possunt. *m*) Et quis, quaeso, ad suscipienda et praestanda defuncti facta maiori iure obstringi potest, quam is, qui in eiusdem ius locumque succedit, tantaque ab eo capit emolumenta, et ideo, quae cum bonis coniuncta sunt, onera eo minus recusare debet, quum nulla sit hereditas, quae nonnisi deducto prius aere alieno intelligatur *n*). Quid? heres nonne fieret locupletior cum damno alterius, si bona sibi vindicet, quae reuera non erant defuncti, sed tertio speciali titulo quaesita? Quidquid namque ultra patrimonium defuncti in hereditate invenitur, inde separandum et tamquam plus iusto ei tribuendum, cuius patrimonio abest vel cui alia ratione debetur *o*). Et profecto, si ad mentem defuncti respexeris, suam hereditatem heredi alia lege relinquere nec potuit *p*) nec voluit *q*), quam ea, ut, pro accepto successione beneficio, quae ipse debet, soluat, suique nominis feruet honorem, quum praeterea heredis semper interfit defuncti existimationem purgari ac iniuria et dedecus defuncto illatum heredi quodammodo factum sit dicendum *r*).

Neque ergo in quasi contractu heredis vel cum defuncto vel cum eiusdem creditoribus, sed defuncti potius *repraesentatione*, deductis fundata principiis, ac ex vilitatis publicae rationibus legali robata

- m*) Quibus principiis moti sunt, qui obligationi heredis ad facta defuncti praestanda quasi contractum inter heredem et defuncti creditores pro fundamento supponunt v. c. DAV. MEVIUS in decis. P. I. dec. 254. ur. 1. P. VII. dec. 58. n. I. P. IX. dec. 32. n. 4. J. T. REINHARTH in Observ. ad Christin. decis. Vol. IV. Observ. 34.
- n*) conf. omnino l. 149. D. de R. I. c. 6. X. de voto.
- o*) Hoc sultus exposuit HENR. COCCEJUS in diss. de obligatione heredis ex delictis defuncti (Francof. ad Viadr. 1691) Sect. I. § 2 et 3.
- p*) Ob l. 120. D. de R. I.
- q*) l. 82. D. de condit. et demonstr. circa finem. Obligationis ergo fundamentum, qui quaerant, non desunt, in quasi contractu inter heredem et defunctum, v. c. H. COCCEJUS in diss. de distinctione bonorum etc. § 5. in eiusdem exercit. curios. T. II. n. 42.
- r*) Ita Ulpianus in l. I. § 6. D. de iniuriis.

rata functione s), innititur obligatio heredis ad facta defuncti praestanda, ita ut non ex quasi contractu, sed directo ex eodem, quo defunctum, si viueret, fundamento creditores heredem conueniant t).

Neque enim de fundamento specialis obligandi rationis quaestio est, ex qua successor vel heres ad facta antecessoris praestanda interdum obligatur, v. c. in rem versione, negotiorum gestione.

§ 16.

d) *Limites, quibus haec obligatio circumscribenda.*

Posita ergo heredis ad facta defuncti praestanda obligatione, quibusnam limitibus sit circumscribenda, inquirendum est.

Limites vero, quibus regitur, duplicis naturae mihi videntur. Aliud enim est, si quaeris: ad quasnam defuncti obligationes suscipiendas heres obligatus sit? aliud vero, quousque ad susceptas iam obligationes praestandas teneatur?

Primam quod attinet quaestionem, ex heredis notione prono aluo quum fluat, eundem ad facta defuncti personalia praestanda nequaquam teneri; realium solummodo ratio habenda est. Quum vero in toto iure obligatio iuri semper sit correlata; quousque defuncto de bonis suis disponere eaque proinde obligare et onerare ac creditoribus ius concedere licuerit factorum praestationem ex hisce bonis eorundemque futuro quouis possessore flagitandi, eousque, ni fallor, patet obligatio heredis eiusmodi defuncti facta agnoscendi praestandique. Quo maiori ergo parentum beneficio liberi succedunt, eo fortiori obstringuntur obligatione; quo latius ius parentum de bonis suis disponendi, eo maius eorum beneficium ac per consequens eo durior latiorque liberorum ex factis paternis obligatio. Licuerit enim parentibus hereditate sua, bona nimirum penitus alienando, gnatos priuare, quam si iis vel testando vel non testando reliquerint, ex eorum beneficio eandem accipiunt, nec onera, quae hereditati parens imposuerit, recusare possunt. Mirum in modum hocce principium, perquam magnae hoc in articulo iurium nostrorum diuersitati insignem adlatum lucem, ex iis comprobabitur, quae ex diuersi, quo nos virmur, iuris principii sequenti sectione exponam.

Quo

C 2

- s) Vti deduxerunt MERENDA in controv. iur. ciuil. Lib. XVIII. cap. 6. § 1 sqq. J. J. REINHARDT kleine juristisch-historische Ausführungen Th. II. n. 14. § 7.
t) III. JO. PETR. WALDECK in instit. iur. ciuil. § 714. viro celeberrimo adsentit MERENDA l. c. Lib. XIII. c. 12. § 7.

Quo enim posito, quid mirandum obligatione limitum vix patiente liberos eas leges circumscriptissè, quae ius fere illimitatum de bonis suis disponendi parentibus tribuerunt? Mirumne contra iura, quae omne ius bona oneribus onerandi parentibus ademerint iisque non nisi ac liberorum consensu de iis disponere permiserint, hos ad nulla facta parentum agnoscenda obstringere?

Alteram §phi quaestionem, quod attinet, quousque nimirum liberi facta suscepta explere debeant? ex cuiusvis potissimum iuris dispositione diiudicanda est? Quum tamen, si argumentum ad generalia reuocaueris principia, liberi ad facta parentum praestanda non alia ac heredum ratione obstringantur, haecce proinde qualitas, nisi aliud legibus sancitum sit, non vltra sese extendat, quam bona parentum ad liberos peruenerint; vix credo liberos ad facta parentum praestanda vltra teneri, quam quatenus bona hereditaria ad eorundem expletionem sufficiunt *u*). Nec enim alio animo liberi parentum successionem non repudiare videntur, nec creditores paterni vltra vires hereditatis actiuas petere possunt, nec denique liberi damno eorum locupletiores fiunt.

SECTIO II.

Obligatio liberorum heredum ad facta parentum praestanda, secundum iura, quibus vitimur, speciata.

MEMBR. I.

Ex factis parentum licitis.

§ 17.

Ordo dicendorum exponitur.

Quibus principiis circa heredis indolem ac obligationem praemissis, iam ex cuiusvis iuris speciali indole, quatenus liberi parentibus heredes existentes ad eorundem facta praestanda teneantur? inquirent-

u) Quam sententiam inter alios defendunt PUFENDORFF de I. N. et G. Lib. IV. cap. X. § 8. cap. XI. § 10. Lib. V. c. XII. § 12. CHRIST. DE WOLFF Infit. iuris nat. et gent. § 919. DANIEL NETTELBLADT system. element. iurispr. nat. § 722. JO. AUG. ULRICH initia philosoph. iusti s. iuris nat. § 297. quibus, delicta defuncti quoad, ius pontificium, adstipulatur (§ 44). Contrarium tuetur HÖPFNER Naturrecht § 113. n. 2. aliique.

quirendum est. Quae duplicis, quum sint naturae, vel sanctione nimirum poenali prohibita vel eadem soluta ideoque licita; de singulis agendum, et primum quidem, quatenus ex factis parentum ad delictorum censum non referendis liberi heredes obligentur, exponam, remissa ad calcem periculi horum ex illorum delictis obligatione.

DIVISIO I.

Ex iuris naturalis principii quid circa argumentum nostrum statuendum? disquiritur.

§ 18.

Tractanti mihi liberorum heredum ex factis defunctorum parentum obligationem secundum iuris naturalis principia, vereor ne obster exceptio non dari successionem secundum ius naturae, cuius proinde cogitari non posse praedicata *u*). Verum enim vero ab quaestione, huc caeteroquin nihil faciente, an nimirum vel in statu, quem vocant, ante sociali vel in sociali ex iuris naturae principii successio possit adoptari, profus abstrahens; si per naturale illud intelligis, quod ex ipsa natura rei ac essentia profluit atque consequitur, haec exceptio ut mihi opponatur, neutiquam vereor. Quidquid ergo sit, quae ex successionis notione deduci possunt, hic exponenda. Fundamentum quoad, otium quum mihi § 13 iamiam fecerim, totum argumentum, his, quae sequuntur, principii absolui potest.

Quamvis, ut hoc loco non multis deducendum opinor, parentes ad bonorum suorum vniuersitatem liberis relinquendam neutiquam teneantur *v*), nihil tamen impedit quo minus liberos vel in domo paterna manentes vel bona parentum diuidentes nobis fingamus. Succedunt tum in eorundem locum vicemque, quod quum ut donum considerare debeant, vna cum iisdem obligationes parentum iisdem inhaerentes neutiquam recusare possunt, et eandem pro cuiusque, si plures adsunt, rata implere obstringuntur. Quibus principii consequens mihi videtur, liberos parentum heredes ad eorum facta

C 3

u) Quam grauitur vrget JOAN. JACOB. REINHARD, in tract. *Ob und wie weit nach den natürlichen und alten teutschen Rechten die Erben schuldig seyn des Erblassers Verpflichtungen zu erfüllen?* in eiusdem *kleinen iuristischen und historischen Ausführungen* Tom. II. nr. XIV. § 4 199.

v) VILLAUME l. c. p. 16 et 17.

facta praestanda nullo alio, ac eorundem bonorum possessorum respectu obstringi. Ad ea proinde exfoluenda tantum tenentur quae ex bonis a defuncto relictis dissolui possunt, nec proinde ad facta non transmissibilia, nec ad poenas corporales etc. etc. Si plures adsunt heredes, quilibet pro ea tantum parte tenetur, qua in defuncti locum succedit. Nec ad eas obligationes continuandas obligatos putarem, quae iuris naturalis principiis repugnant ex. c. pactum de altero laedendo etc. licet caeteroquin maxime reales, nec ad eas, quae vi metuque extortae aliaue ratione nullae sunt ac inualidae. Ex eodem principio liberos heredes vix impediendos putarem, quo minus ea quae suum in praedictum ius quaesitum parentes disposuerint, reuocarent atque impugnarent, dummodo iis haud fiant locupletiores, vnde procul dubio, quid pro hac dispositione vel alienatione parentes acceperint, quatenus adhucdum paternis in bonis existit, inue eadem versum sit, restituere debent. Hereditaria porro qualitas iure naturali adeo indelebilis non est, quod, cessis parentum bonis, liberi a factis eorundem praestandis non liberentur, quum nullo alio, quam quia bona parentum possident, nomine ad hanc obligationem teneantur. Nec denique eae iurium prorsus positiuorum sanctiones, quibus liberi necessarii parentum heredes scribuntur, naturalis iuris principiis innituntur. Hisce principiis quid magis conueniens, quam quod liberi heredes ultra vires hereditatis actiuas neutiquam obligentur? (§ 16.)

DIVISIO II.

Secundum iura, quibus utimur, positiua.

CAPVT I.

In successione allodiali.

§ 19.

Argumentum nostrum ad iura nostra positiua nunc reuocandum est. Obligatio liberorum heredum correlata quum sit parentum de bonis suis disponendi facultati (§ 16), haec autem pro diuersa bonorum indole quam maxime differat; bonorum, in quae succedunt, diuersorum ratio prae ceteris habenda mihi videtur w).

Notanda

w) WOLRAD BURCHARDI diss. de hereditate quadruplici s. de genere bonorum quadruplici in successione illustrium a se inuicem separandis, quod attinet ad exclusionem foeminarum ac obligationem successoris praestandi facta antecessoris. (Marburgi 1754.)

Notanda ergo cum primis est insignis illa Germanisque vstitissima bonorum allodialium ac feudalium et, illorum rursus auctororum ac adquirentium, differentia x), quorum utpote suo quaeque proprio disponendi iure possidentur, auita nimirum ac feudalia satis circumscripto, adquirentia autem arbitraria fere quouis modo alienandi facultate. Quo quidem bonorum discrimine, illud in facta allodialia ac feudalia innititur.

Primum ergo agendum de successione in allodia, quae duplicis rursus quum sint generis, eorum scilicet quae plenissimo dispositionis iure quisque possidet, et illorum, quae non libero sed reuocabili ac usufructuario paene iure possidentur; haec diuisio in duplicem euadet partitionem, prior quid obtineat ratione bonorum pleno iure possessorum, in quibus liberi praeter legitimam nullum ius quaestum habent, eaque ex iuris romani principii aestimanda; altera vero de bonis auitis tractans, principia Germanicarum legum exponit.

T I T. III.

Ex iuris Romani principii.

§ 20.

- a) *Exule, quoad hunc articulum suorum et emancipatorum discrimine, omnes liberi, qui parentibus heredes existunt, ad praestanda eorumdem facta aequae obstringuntur.*

Omnes liberos in patria potestate constitutos ex iuris quiritorium principii naturales, proprios, domesticos, natiuos ac necessarios parentum fuisse heredes, quibus omne ius paterna successione abstinendi denegatum, iam supra (§ 6) adumbratum est. Quibus, quid convenientius, quam eosdem per necessariam innatamque heredis qualitatem, aes alienum a patre contractum soluendi oneri eiusque creditoribus ipso facto, necessario, quum etiam inuito fuisse obstrictos y). Ex eodem contra principio liberos patria egressos potestate, quibus, etfi volentibus, omne patri succedendi ius ademptum erat, ad eisdem facta praestanda nulla ratione cogi posse, facili negotio est ad animaduertendum.

Sed

x) *Erbe, Eigen und Lelm.*

y) Hoc argumentum ex instituto tractant Ill. GEORG. LUDOV. BOEHMER in diss. ad § VI. not. m. laudata.

Sed haec iuris ciuilibus disciplina iure Praetorio sensim sensimque immutata est. Praetori enim graue omnino et periculosum quum visum fuerit, liberos cogi hereditatem aere alieno aliisque oppressam oneribus ipso iure nolentesque acquirere eoque nomine obligationibus paternis, vires licet hereditarias actiuas superantibus, obstringi; ipsis tribuit liberum arbitrium hereditatem ipso iure adquisitam derelinquendi ad eundem. Quo abstinendi beneficio vsus, nemo heres suus pro herede habetur nec proinde ad debita paterna tenetur (§ 6), si autem, eodem recusato, paternae sese immiscuerit hereditati, eodem ac extraneus quisque heres iure ad facta defuncti praestanda obligatur a).

Emancipatis, omni paterna successione exclusis, praetor aequè succurrendum ratus, ius tribuit eandem per bonorum possessionem consequendi, eo quidem effectu, vt heredum ciuiliu vice habeantur hereditatisque commoda perinde ac incommoda ac onera suscipiant b). Quibus sic constitutis, quamuis aditionem quoad, pristinum suos inter emancipatosque manserit discrimen, nostrum tamen quod spectat argumentum, nihil naturalius est, quam nullam superesse eorundem differentiam, quum fundamentum ratione vtriusque sit idem, hereditaria nimirum qualitas, ita ergo, vt, nullo habito ad modum succedendi respectu, omnis descendens (quin heres quisque etsi extraneus) cuiuscunque gradus sit sexusue ad defuncti, cui succedit, adscendentis facta praestanda, ex nouioris iuris sententia eodem plane iure teneatur.

§ 21.

b) *Cuius obligationis
a) indoles eruitur.*

Quaenam huius obligationis indoles sit ac natura? nunc inquirendum, quae quidem iuri quiritium eiusque, in successione potissimum articulo, subtilitati propria, et caeteris, plerisque tantum non omnibus, gentibus simpliciora sequentibus principia, incognita est.

Heres enim ex huius iuris disciplina non tam in bona defuncti, quam in eiusdem potius personam vicemque succedit illamque tam arte induit, vt cum defunctio pro vna prorsus eademque persona habeatur

z) l. 57. D. de A. v. O. H.

a) l. 11. D. de diuers. temp. praescript. l. 14. C. de R. V. l. 7. C. de liber. caus. l. 31. D. eod. l. 7. C. de negot. gest. l. 24. C. de donat. Nov. 48. praef.

b) l. 2. l. 3. D. de B. P.

beatur et cum eodem aequo censeatur iure. Omnes ergo omnino defuncti obligationes, morte eius quatenus non sint extinctae, in heredem ita transeunt, ut hereditatem scindere, alteram partem retinere, alteram repudiare nequeat, quum sine stultitiae suspitione defuncti imaginem pro parte dimittere non liceat *c*). Haec propterea hereditaria qualitas heredi non propter bona ab defuncto in se transmissa acquiritur ac vindicatur, sed offibus quasi heredis tam irreuocabiliter ac indelebiter inhaeret, ut qui semel heres nullo modo possit efficere, quo desinat esse heres, si vel maxime linquere velit ac cedere bona hereditaria *d*). Quodsi ergo eadem bona ob onera hereditaria exsoluenda, exsoluta sint ac exhausta, est tamen manetque semper heres eoque nomine ad continuandam debitorum hereditariorum exsolutionem obligatus esse nequitquam desinit, sed eadem ex proprio peculio ferre debet. Quum ergo per omnia loco defuncti habeatur, ad eiusdem facta agnoscenda a momento mortis defuncti obstringitur, licet hereditas reapse multum post tempus adita sit *e*), et quidem defuncti obligationes eodem statu ac vi in heredem transeunt, sic ut defuncti obligatio in herede ita continuetur, ut nisi priori alia obligatio accesserit personalis v. c. iuramentum, cuius quippe reatus, utpote personalis, in heredem non transmittitur, huius obligatio aequae fortis sit. Neque tamen prorsus defunt rationes, quibus vel defuncti obligatio in persona heredis augetur v. c. ob cessans beneficium, quod defuncto competeat, competentiae *f*), vel quibus heres melioris ac defunctus habeatur conditionis eique plus permittatur *g*). Nec denique obligatio heredis ex factis defuncti in persona heredum vteriorum minuitur *h*).

§ 22.

- c*) Cfr. MERENDA l. c. Lib. XVIII. c. 6. § 8. l. 1. 1. 2. l. 10. l. 38. D. de A. v. O. H. l. 20. C. de iure deliber. l. vn. § 10. C. de caducis tollendis.
- d*) l. 88. D. de heredib. instit. l. 7. § 10. D. de Maior. XXV. annis l. 8. D. de A. v. O. H. l. 2. C. de Legat. l. 3. l. 4. C. de repud. hered. l. 77. D. de A. v. O. H. l. 1. § 10. D. de minoribus. Beneficium restitutionis in integrum rarissime admittitur t. t. C. si minor ab hereditate se abstinet.
- e*) l. 54. D. de A. v. O. H. Ne tamen heres ante nonum diem ex defuncti debitis conueniatur, cautum est Nouella 115. c. 5. § 1. Cfr. REINHARTH ad Christin. decisiones Vol. I. obs. 48.
- f*) l. 84. D. ad Legem Falcid. l. 7. D. de rebus auct. indicis possidend.
- g*) l. fin. C. de euit. l. 51. § 3. D. eod.
- h*) l. 65. l. 75. l. 170. D. de V. S. l. 7. § 2. de A. v. O. H.

§ 22.

β) *limites exponuntur.*

Quum secundum iuris quiritium principia tam illimitata de bonis suis suave hereditate disponendi facultate pater familias quisque gaudeat, ut, modo ne grauetur ea bonorum pars liberis a L. L. adsignata, prouti disposuisset, ita ius esset, nec ergo liberi parentibus aliter ac eorum beneficio succederent; liberos heredes non mitioris ac heredes extraneos haberi conditionis ac ad omnia parentum facta praestanda, dummodo legitima iis salva maneat tectaue, obstringi haud difficulter est ad animaduertendum. Sed quid, ipsa haec legitima, hereditatis quippe pars, non intelligitur, nisi deducto prius hereditati inhaerente aere alieno, ita ut reapse etiam quoad legitimam liberi in censum vocentur. Quid ergo mirandum, quum omnes heredes defuncti semper beneficio succedant, eosdem ad omnia eius facta agnoscenda teneri.

Nec profecto haec liberorum heredum obligatio aliis circumscripta est limitibus, ac iis, quibus ipsius defuncti obligatio continebatur.

Defuncti facta, quum vi repraesentationis ut propria heredis facta reputentur, ei nequaquam licet eadem impugnare, si vel maxime suum in praedictum vergerint, quum heredi aequae ac defuncto ipsi, exceptio doli obmoueretur *k*), quia utrumque patrimonium tam inseparabiliter confusum est, ut amplius dici nequeat, quodnam sit ex patrimonio defuncti quodue ad proprium heredis peculium pertineat.

Quamuis si plures sunt coheredes, omnes unam eandemque defuncti sustineant personam eiusque nomine in solidum etiam ultra vires hereditatis actiuas teneantur, singuli tamen, quum pro sua quisque hereditaria portione locum defuncti obtineat, pro hac tantum rata ex eiusdem factis tenentur, in reliquis autem pro extraneis habentur *l*), nec proinde pro hisce, ut sic dicam, non repraesentatis partibus ad facta defuncti obstringuntur, nisi substrata materia aliud iubeat, v. c. obligatio defuncti individua sit, ex qua nimirum singuli coheredes in solidum iure meritoque conueniuntur.

Neque

k) l. 14. C. de R. V. l. 14. C. de eniction. l. 24. C. de donat. l. 7. C. de restit. milit. l. 3. C. de rebus alien. non alienand. l. 1. pr. § 1. D. de except. rei vend. REINHARTH ad Christ. Vol. 1. Observ. 52. HERM. BECKER diss. an liberi alienationem bonorum maternorum a patre factam reuocare possint, si heredes patris sint facti. (Rostochii 1759.)

l) l. 2. C. de hered. act. l. 2. C. de eniction. l. 10. C. de iure delib. l. 9. pr. D. de vi et vi armat. l. 192. D. de R. l. t. t. C. si vnus ex pluribus heredibus.

Neque heres tenetur ad ea defuncti facta, quae, vti Praetor, sunt aduersus leges, plebiscita, senatus consulta ac edicta principum, eoque nomine nulla atque inualida, vtpote quae ne ipsum quidem defunctum tenebant, sed, ad ea implenda, quum nullum detur remedium, iuridico in sensu pro non existentibus habentur *m*). Aequè ex facto defuncti imperfecto vel tali, quod ipse, si viueret, defunctus reuocare potuisset, nemo heres tenetur, nisi ipsa defuncti morte corroboratur ac confirmatur, v. c. donatio inter virum et vxorem *n*).

Quibus ex principiis patet heredem omnibus fere defuncti obligari factis. Quatenus autem agnita semel defunctorum parentum facta liberi praestare debeant? quaestio est iure Romano paullo durius ac naturalibus principiis decisa. Quum enim hereditaria qualitas et ex eadem profluens facta antecessoris praestandi obligatio heredi non respectu bonorum inhaereat, qui, illis etiam relictis, heres nihilominus manet; consequitur hanc obligationem secundum bonorum hereditariorum quantitatem neutiquam definiri, heredem proinde ad facta defuncti praestanda, nullo habito ad bona respectu iisque vel deficientibus vel pro oneribus hereditariis iamiam exhaustis, obstringi nec non ad factorum defuncti expletionem, ex suis etiam propriis bonis vt concurrat, teneri *o*). Ad reddendas singularis huius et a caeteris plerisque iuribus recedentis sanctionis rationes neque ad metum subductionis *p*), neque ad vtilitatis publicae *q*) aliasque rationes recurrere necesse est, quum Romanae heredis indoli ac naturae maxime consentanea sit ac conueniens. Neque enim obstat, quod defunctus, qui tamen creditoribus vltra possibile i. e. vltra vires patrimonii actiuas, non tenebatur, nec maiorem fortioremue in heredem transmittere potuisset obligationem, quam qua ipse obstrictus fuerit. Nam, heres quum non tam in bona, quam in personam potius defuncti succedat, isque, id quod nemo non affirmabit, obligatus sit ad quaecunque sua facta praestanda nec sua temporaria eaque personali inopia

D 2

hac

- m*) l. 7. C. de liberali caus. l. 3. C. de praed. et aliis rebus minor. l. 3. l. 4. C. de pact. conuent. super dote. l. 7. C. de agricolis.
- n*) l. 4. D. pro donato Nr. 162. cap. I.
- o*) l. 8. D. de A. v. O. H. l. fin. § fin. C. de iure deliberand.
- p*) Vti nonnulli concludunt ex l. 7. C. de bonis proscriptor. quorum tamen opinionem sub censuram vocat ac confutat MERENDA l. c. lib. XVIII. cap. 40. § 5.
- q*) MERENDA et REINHARD l. ad § XV. not. 7. cit.

hac ab obligatione liberetur, sed ad tempus tantum excusetur, donec hoc nimirum impedimentum defecerit, id quod reapse accidit, si, confuso heredis ac defuncti patrimonio, heredis diuitiae superuenerint; haec inopiae exceptio, defuncto quidem competens at in heredis persona extincta, nec amplius attenditur *r)*, sed heres quousque propriae ipsius vires sufficiant, easdem in debitorum defuncti, quem repraesentat, exsolutionem vertere debet.

Concesso autem a Gordiano Imp. militibus beneficio hereditate ob grande aes alienum damnosa sese abdicandi *s)*, et introducto ab Justiniano deliberandi beneficio eoque insufficientis viso, idem ille Caesar, humanum ratus, ne heredum bona a defuncti creditoribus inquietarentur, sed ut heres hereditatem sine periculo propriique patrimonii iactura possideret; eidem indulgit beneficium inuentarii, vi cuius in tantum solummodo heres tenetur, quantum in hereditate inuenerit *t)*. Fallunt autem et falluntur, qui huius inuentarii effectus eousque extendunt, ut heredi bonis hereditariis totaque sese hereditate abdicandi ius concessum sit *u)*. Nullo, ne in minimo quidem articulo, heredis obligatio hocce per inuentarium immutata est, praeterquam quod ope eius utrumque patrimonium maneat distinctum nec heres in suo proprio defunctum repraesentet ac ex eodem defuncti facta praestare teneatur. Heres contra hoc beneficio non usus, de suo quoque tenetur et tam molesto oneri sponte sese supposuisse censetur *v)*

Quae autem omnia, quum non in specie ad liberorum, sed ad omnium potius heredum obligationem spectent; haec principia adumbrare, sufficere visum mihi est *w)*.

TIT.

r) l. 8. C. soluto matrimon. verb. at quum eius heredes etc. l. 10. C. de iure delib. verb. nec inopia patris etc. MERENDA l. c. Lib. XVIII. cap. 40. § 6 et 7.

s) Cuius meminit § 5. l. de heredum qualitate.

t) l. 22. C. de iure deliberandi.

u) Quos in rectam viam reuocat J. T. REINHARTH in observ. ad Christin. decif. Vol. IV. Obs 34.

v) l. 22. § 12. C. de iure delib. Nov. I. cap. 2. § 2.

w) Vnicum eumque perquam singularem, quem reperire potui, casum, quo liberi heredes fortiori obligatione et ad plus ac extranei heredes obstringuntur, vide, si lubet, in l. 9 et l. 11. D. de pollicitat.

TIT. II.

Ex principiis iuris canonici.

§ 23.

Ius Canonicum, quum nihil nec de iure parentum circa bonorum dispositionem, nec de beneficio, quo liberi parentibus succedunt, statuatur, quid mirandum, illud nostrum argumentum sicco fere pede praeterire. Neque tamen defunt rationes, quibus Pontifices et hic iuris civilis principia comprobasse, sustineri possit.

Filium namque parentum heredem eorundem facta ut praestet, ne paterna fese reddat successione indignum et hereditatis emolumento priuetur, cuius recusat supportare onera, pontificis cautum est legibus x).

TIT. III.

Ex Principiis Iuris Germanici.

§ 24.

- 1) *Sancita Iuris Germanici antiqui circa hoc argumentum proponuntur:*
a) *ex antiquissimi temporis monumentis.*

Antequam, quae hodiernum obtineant, principia exponam, operae pretium non certe non erit, antiquarum Germaniae legum circa liberorum paternis ex factis obligationem, sententiam, ex iis, quae inuida aetas ad nos vsque transmisit, satis paucis maiorum monumentis eruere ac proponere y).

Antiquissimam rerum memoriam quodsi repetamus, insignis illa bonorum auitorum ac adquiretorum quam maxime notanda est distinctio, licet eandem, nostrum quoad argumentum, disertis legum verbis, seruata haud inuenies. Bona namque auita quod attinet, eorum intuitu parentes liberos obligare non potuerunt z), quin etiam omnis eorundem alienatio absque heredum (quorum adpellatione liberi

D 3

- x) Sunt verba pontificis in cap. 6. X. de voto. conf. c. 4. C. 25. qu. 2. c. 3. X. de sent. et re iudic. cap. 1. X. de solutionibus. (conf. Leg. § 44. cit.)
y) Eadem exposuit JO. JAC. REINHARD in tractatu § XVIII. not. u. cit.
z) DANIEL NETTELBLADT diss. de successore ex pacto et prouidentia maiorum ad facta ultimi defuncti, licet eiusdem haeres sit, non obligato (Halae 1764.) Cap. 11. § 3.

plerumque veniunt) ipso iure nulla erat ac inualida a) et illegitima defuncti facta praestare nemo heres tenebatur b).

Contraria autem intuitu bonorum hereditariorum vel adquiretorum maioribus nostris fuit sententia, quum circa eadem libere disponere cuique adquirenti licuerit. Pleraque ergo Germanicarum gentium leges liberos ad facta parentum, quoad bona ab iisdem acquisita, praestanda obstringunt c). Quibus ex monumentis, licet ipsa haec obligatio, extra dubium sit posita d); mirifice tamen ab indole romana differt. Naturalibus namque principiis convenienter hereditaria qualitas non tam personae, quam bonis potius inhaerebat, ita ut heredi licuerit hereditatem cedendo vel parentilla, ut Leges, sese abdicando, hoc onere, debita nimirum haereditaria solvendi, se liberare e), neque eodem ex principio ultra vires hereditatis actiuas ad illud subeundum cogeretur f). Heres enim hereditario-

a) REINHARD I. c. § 26.

b) Videfis *Leges Longobard. Luidprand. Lib. VI. cap. 114 et 349.*

c) Leges huc facientes sunt:

Leges Ripuariorum Tit. 59. § 6. Tit. 67. § 1. (Georgisch pag. 173 et 177.)

Leges Burgundionum Tit. 65. § 2. (apud eumd. p. 384.)

Leges Wisigothorum Lib. VII. Tit. 5. § 8. Lib. V. Tit. VI. § 6. (ibid. pag. 2067 et 2006.)

Leges Alamannorum Tit. II. § 2.

Leges Baiuvariorum Tit. I. § 2. (eod. p. 255 in f.)

Lex Salica antiquior Tit. LXI. (pag. 119.)

Edictum Rotharis Longobardor. Regis cap. 367. cap. 369. (apud eumd. p. 1016.)

Leges Anglonum et Werinorum Tit. VI. § 5. (ibid. p. 449.) Cfr. POLACK system. iur. antiq. Germ. Lib. II. Cap. VIII. § 6.

Ius Cimbricum Lib. I. cap. 26. § 1. (apud DE WESTPHAL in monument. inedit. rerum Cimbr. et Megapol. Tom. IV. pag. 1726.)

Capitularia regum francorum Lib. VI. cap. 349. (Georgisch p. 1582.) Lib. VII. cap. 325 et 326. (eod. p. 1695.)

d) Quamvis eandem in dubium vocauerit Estor in *der deutschen Rechtsgelahrtheit* Parte II. § 3104, quem vero confutauit NETTELBLADT in *diff. cit. Cap. II. § 2. in not.*

e) Cfr. ex. gr. *Leges Burgund. Tit. 65. Lex Wisigothorum Lib. VII. Tit. 8.*

f) REINHARD I. c. § 9. HEINECCI Element. iur. German. Lib. II. Tit. X. § 228 sqq. *Leg. Wisigothor. Lib. V. Tit. VI. Lex 6. in f. Edictum Theodor. cap. 88. Edictum Rotharis l. not. c. cit. vid. PAUL. CANZIANI leges Barbarorum Tom. I. p. 95. Exceptionem quidam subiungunt ratione Ripuariorum et Baiuvariorum. conf. HEINECCIUS I. c. § 298.*

tariorum bonorum potius administrator videtur, non arcta hac Romani Iuris repraesentatione obstrictus. Nec aliae quoque eaeque minus generales defunt iuris antiqui dispositiones, in quibus vel ipsae Germaniae gentes eodem iure non utebantur. Sic nonnullarum legibus ex defuncti fideiussione nemo heres tenebatur g) etc. etc. nimis omnes specialiores, quam quae hoc loco recensentur h).

§ 25.

b) ex mediæ aevi codicibus et documentis.

Eandem inter bona auita et acquisita distinctionem mediæ aevi codices quoque seruant. Quum enim primum fuerit Germanorum principium, vt in libera dispositione bona quisque non alia habeat, quam quorum ipse primus erat acquirens, nec proinde bona a maioribus iamiam comparata liberae cuiusuis possessoris dispositioni committantur, horumque bonorum alienatio vel de iisdem dispositio perquam difficilis semper habeatur; parentes de iis non alio ac liberorum, quippe quibus in eadem ius fuit quaesitum, consensu disponere potuerunt i), quem liberis denegare omnino licuerit k), quo autem deficiente omnia parentum facta ipso iure nulla erant nec liberos obstringere potuerunt l).

Secus

g) v. c. *Leges Burgund.* Tit. 82. § 2. secus secundum Ins Longob. *Edit. Regis Rotharis* cap. 367. et *capitul. incerti anni* apud Georgisch p. 498. Cfr. E. I. F. MANTZEL f. Frelen, *disl. de nexu heredum ex fideiussione defuncti (Rosochii 1734.)* Cap. II. E. F. DE PUFENDORFF *Obs. iur. vniuers.* Tom. IV. cfr. 86. In Megapoli adhucdum heredes ex fideiussione defuncti non obligantur, nisi eorumdem mentio expresse sit facta, vi reuersalium provincialium de 1621. § 25. cfr. E. I. F. MANTZEL *ius mecklenb. et lubecenf. illustr.* P. I. iud. 53.

h) Quas habet REINHARD l. saepe cit.

i) *Ius Prouinciae Saxon.* Lib. I. Art. 52. I. P. ALEM (ex edit. Senkenb.) cap. 312 WEICHBILD Art. 20 et 21. *Institia tubecensis* de 1158. § 2. (apud DE WESTPHAL in modum. inedit. Tom. III. p. 622.) JO. SCHILTER in comment. ad *Ius feud. Alam.* cap. 64. § 5. pag. 328. REINHARD l. c. § 26. p. 389. ESTOR *teutsche Rechtsgelahrtheit III. Theil II. Buch 46 Hauptst.* § 1856. p. 893 199. Vnde liberorum consensus opinione necessitatis temper adhiberi solebat. Cfr. VALENT. FERDINAND. DE GUDENUS *codex diplomat.* Tom. I. pag. 102. 140. 154. 186. 316. 482. 558 etc., nec non HALTAUS *glossarium germanicum mediæ aevi* voc. Erbgut.

k) HALTAUS l. c. p. 364. *Kaiserrecht* Lib. II. Cap. XI.

l) Huiusmodi igitur facta impugnare liberi potuerunt; cuius impugnationis illustre exemplum inter alia videtur in Ottonis III. diplomate de 996 in LÜNIG

Secus vero ratione bonorum, quae parentes ipsi acquisuerunt, in quibus quippe quum liberrima iisdem disponendi sit facultas, illorum intuitu consensu liberorum, vt iisdem obligarentur, neutiquam opus erat, quum potius ad omnia parentum facta inde praestanda obstringantur *m*), quamuis hoc etiam in articulo hanc obligationem ne ex iuris Romani principiis decidas, cauendum sit, heres quippe, quum non nisi in quantum vires hereditatis actiuae patiantur, teneatur *n*) nec porro ex fideiussione *o*) aliove defuncti facto nullo ac inualido obstringatur *p*).

§ 26.

2) *Iuris hodierni principia proferuntur.*

Sic maiores censuerunt. Superest iam, vt quatenus haec principia adhucdum valeant suae gradu depulsa sint, exponam. Iuribus enim peregrinis, Romano nimirum ac Canonico, in Germaniam inrumptibus omnis rerum facies admodum immutata est. Quod nostro quoque in argumento conspicuum est. Summa imis misci, successio in bona auita ex Iuris Romani principiis decidi ac liberi se non maiorum, sed parentum beneficio, in eadem succedere persuaderi coeperunt,

LÜDIG R. A. specileg. eccles. cont. I. p. 1171 et de 1230 in BÜTKENS ad Lib. IV. rerum brabantiar. p. 225. Sed sequiori aetate hac de re laicorum cum clericis (quorum quippe suggestionibus inque fauorem parentes fauissime absque liberorum consensu bona auita alienarunt) frequentibus orientantur contentiones, et clerici, hanc doctrinam, omnibus cauationum ac imprecationum modis ac moliminibus prosequentes, effecerunt, quod filii, licet ius suum vindicare conati fuerint, ob reuerentiam vel amorem, vt verba erant, timoremue dei et pro parentum aeterna memoria, hac impugnatione plerumque desisterint, cuius rei exempla larga manu affert HALTAUS l. c. p. 372-75.

- m*) WEICHBILD Art. 20. I. P. A. cap. 260. § 1. cap. 261. § 2. cap. 406. (ex edit. Senkenberg.) I. P. S. Lib. I. Art. 6. Art. 9. (ex edit. Ludov.) *Kaiserrrecht* Lib. II. cap. 49. *Bayerisches Landrecht* (de 1344) cap. 96. *Instituta lubecensis ciuitati* 1158 ab Henrico Leone concessa § 1. (DE WESTPHAL l. c. Tom. III. p. 622.) Egregie hoc illustratur diplomate de 1306, quod habet GUDENUS in codice diplomat. Tom. III. pag. 36.
- n*) *I. Feud. Alem.* cap. 262. (Senkenberg corp. iur. Germ. medii aevi Tom. II. p. 312.) *I. P. Sax.* Lib. I. Art. 6.
- o*) I. P. Al. cap. 297. § 5. cap. 331. § 4. cfr. § anteced. not. g.
- p*) Cfr. ex. gr. *I. P. S.* Lib. I. Art. 52. nec filius ab impugnantis patris factis, quibus ius ipsi quaesitum laeditur, arcendus. *Kaiserrrecht* Lib. II. cap. 103. *Bayerisches Landrecht* (de 1344) cap. 116.

perunt; quum fat multi Germaniae ciues, inque iis praecipue nobilitas tam inferior quam superior, infelici hac mixtura iurium ac confusione permoti, vltiori legum peregrinarum inruptioni obstituerunt. Quae iura peregrina quum itaque non eodem vbique parque felici successu rerum summa sint potita, sed eorum vsus pro diuersis personarum ordinibus perquam sit varius; si hodierna iuris Germanici circa hanc liberorum obligationem principia quaeramus, fieri plane nequit, quod argumentum nostrum pro diuersis hisce ordinibus non tractemus q).

§ 27.

AA) quoad Nobilium ordinem.

a) intuitu successione in bona adquisita.

Exotica principia quum nemini magis infausta essent ac odiosa quam ordini equestri ac illustri; grauius, quantum potuit, sese iisdem opposuit et multa post molimina ius moresque maiorum conseruauit.

Sed, nisi bona feudalia ac auita exceperis, bona nobilium pleraque adquisitionum censu habentur, in quibus propterea parentibus liberum ius disponendi competit, nec, vt iuris Romani principiis per totum mos geratur, liberorum aliud, quam legitimae, cogitatur ius quaesitum, ita vt in eadem nonnisi ac parentum beneficio succedant et proinde facta patris haec bona vulgaria concernentia (*Erb-schaffts-schulden*) secundum quae Titulo I. exposita sunt, principia, praestare teneantur r).

§ 28.

b) quoad bona auita, vbi simul agitur de successione ex p. et pr. mai., vi cuius filii succedentes

a) ad facta parentum praestanda non tenentur.

Altera bonorum allodialium nobilitati propriorum species, bona sunt auita seu stemmatica, a comuni plerumque adscendente ad perennem familiae splendorem perpetuamque eius conseruationem dicata. Omnia ergo hance bonorum speciem quae concernunt iura ac

q) Ill. Jo. STEPH. PÜTTER in diss. de normis decidendi famil. illustr. controverf. § 12.

r) Jo. HENR. CHRIST. DE SELCHOW Element. Iur. Germanici (ex Edit. nouiss.) § 526 et 531. WOLRAD. BURCHARDI de hereditate quadruplici etc. Cap. V. § 67 et 69 sqq.

ac obligationes, ex bonorum sine ac destinatione, familiae nimirum eiusque splendoris conseruatione, praecipue sunt diiudicanda. Iura moresque maiorum in iis praecipue seruati sunt, quippe quibus idem erat mens finisque. Secundum proinde ordinem a primo acquirente, libero bonorum moderatore, praescriptum haec bona possidenti ne utquam licet contra hunc finem quidquid disponere seu facere, sed facta semper eadem tactaque reliquis a primo acquirente descendentibus restituere tenetur, quippe quibus ad eadem ius idem est quaesitum ac innatum, quod ab omni cuiusuis possessoris arbitrio penitus exemptum est, nec ergo ab temporario possessore villo modo minui, onerari vel tolli potest.

Quicumque ergo, ad haec bona quita vocatur, non ex beneficio vltimi defuncti, cui nullum nimirum ius successionem aliis tribuendi, sed ab eodem potius haud dependenter, ex pacto ac prouidentia maiorum succedit, si vel maxime eadem ex manibus vltimi defuncti eidem restituatur. Nec proinde inter successorem et vltimum possessorem (nisi primus simul sit acquirens) vllus adest nexus vllare obligationis ratio ac causa. Est namque tota successio debitum ab vltimo possessore successori eadem relinquendum restituendumque conditione ac causa, qua is illam ab ipso primo acquirente vel ab alia intermedia persona acceperit. Ius cuiusuis possessoris reuocabile itaque est ac temporarium; quaecumque egerit contraxeritue eiusdem iuris habentur, quam ipsum contrahentis ius, reuocabilia nimirum sunt atque vna cum ipso constituentis iure corruunt ac extinguuntur.

Quibus praefructis prono alueo consequitur, successorem ex pacto et prouidentia maiorum neque vltimo bonorum possessori neque ex eiusdem beneficio sed primo potius acquirenti et quidem ex tunc, hoc est secundum illum bonorum statum succedere, in quo, quum primus acquirens morte est functus, bona fuere, neque ergo vltimum defunctum repraesentare. Hisce principiis nihil magis consentaneum est, quam eiusmodi successorem ad facta (*Stamm Schulden*) vltimi possessoris praestanda nequidquam teneri, sed quidquid suum in praerudicium defunctus constituerit, impugnare posse ac reuocare et

s) III. JO. STEPH. PÜTTER in primis lineis iuris priuati principum § 13 et comment. de iure foeminarum adspirandi ad fideicommiss. famil. Cap. I. § VIII. DANIEL NETTELBLADT diss. cit. Cap. I. § 4. Cap. II. § 3. DE SELCHOW § 434 et 531 ibiq. cit. BURCHARDI Cap. IV. § 62 et 64. Cfr. etiam JO. FERD. WILH. BRANDT diss. de natura bonorum auitorum vulgo *Stammgüther* (*Marb.* 1746.) Cap. II. § 48. p. 52.

ne ad pretium quidem restituendum obligari, nisi ad illud alio ex capite obstringatur v. c. ex in rem versione vel si pretium reapse in bonis adhucdum existat vel simul defuncti sit heres allodialis etc. etc.

§ 29.

β) nisi ad eadem speciali ex fundamento obstringantur.

Quamvis successorem ex p. et pr. maiorum a factis ultimi defuncti praestandis solutum esse, genuinis iuris Germanici principiis maxime sit consentaneum; adferunt tamen, quibus ad eadem agnoscenda obstringatur, rationes, quarum aliae genuinae sunt, aliae spurriae ideoque, si vera ac fundata quaeramus principia, et foris et systematibus extirpandae.

Licet in harum rationum indolem inquirere, longe extra harum pagellarum fines sit positum t); paucis tamen monendum ad haec fundamenta specialia eas obligationis causas generatim esse referendas, quibus liberi, etsi parentum heredes non sint facti, ad eorundem facta praestanda obstringuntur (§ 4 et 12). Quorum ergo consensus, quo, quatenus consenserit, obligatur (an vero consentientis descendentes, negandum putarem); secundum fundamentum speciale versione in rem continetur, qua fundatur obligatio successoris ad ea defuncti facta praestanda, quae in conservationem utilitatemque bonorum auctorum versa sunt, siue ea inde augeantur meliorisue facta sint conditionis, siue onera ex iisdem soluenda per haec facta sint exsoluta x). Neque vero versio in utilitatem defuncti personalem sufficiens obligationis ratio videtur, sicuti iisdem ex principiis ea defuncti facta, quibus solius successoris utilitas promotam est, neminem, quam ipsum successorem, neutiquam vero eius descendentes (nisi, ut per se patet, eorundem quoque in commodum vergant) stringere possunt. Nec tamen utilitatis aliasue rationes penitus reiiciendas putarem ad fundandam successoris obligationem, praepremis, si, praeuia causae cognitione, supremae potestatis consensus adhibeatur y). Quae vero omnia, si ultimus defunctus primus simul est

E 2

t) Eas prolixè perpendit NETTELBLADT l. c. Cap. I. § 4-8. et Cap. II. § 3.

x) Cfr. Jo. UERIC. DE CRAMER in opuscul. Tom. III. nr. 14.

y) Vid. iura maiorum ad § 25. not. i cit. et praeceteris Ius Prov. Saxon. Art. 52; quibus, quae ad stipulantur, non desunt iura territorialia ex c. *Reversales provinciales Megapolit.* de 1621 Art. 8. (in LUNIG R. A. Tom. VIII. pag. 521.)

adquirens, plane immutari, per se patere reor, quippe quod filius eius beneficio reuera succedit.

Sunt praetereaque spuriae rationes, ex quibus nonnulli hanc obligationem adstruere adnitantur, sed quae sat leuioribus fundantur principiis. Sic successorem ex p. et pr. maiorum ad facta vltimi defuncti obligatum statuunt, si simul eiusdem heres alldialis factus est. Sed huic sententiae subscribendum esse non reor α). Nec enim iuris Romani principia ad haec iuris penitus Germanici Romanisque incognita instituta adplicari possunt, sed ex eorum potius propriis principiis sunt aestimanda. Bona namque a defuncto relicta duplicis plane sunt generis, duplex adest hereditas; altera communis ascendentis, altera vltimi defuncti, successor in vtramque, duplicem reuera personam repraesentat, quum diuersitas bonorum per fortuitum casum, quod vtraque potius successio eidem per eandem obuenerit personam, haudquaquam tollatur, sed vtriusque potius patrimonium maneat distinctum. Neque ergo successor, facta, quae alterum concernunt patrimonium, ex altero praestare tenetur, quum secundum ipsa iuris Romani principia heres fideicommissarius, qui simul fiduciarii heredis factus est heres, ad facta eiusdem intuitu fideicommissi ex vulgari hereditate praestanda non obstringatur α). Facta defuncti bona auita concernentia aequae manent nulla et inualida, nec queri possunt defuncti creditores, sua quippe culpa quum damnum patiantur. Sed longe alia est quaestio, an nimirum successor ex p. et pr. m., qui simul defuncti heres existit, creditoribus eiusdem, contra quos ius suum ex propria persona vindicat, ad euictionem praestandam teneatur? quae quidem sententia, ne cum damno alterius heres fiat locupletior et ne pretium sine causa possideat, probanda omnino mihi videtur β), licet vel maxime illud defunctus dilapidauerit, quum heredis obligatio ad quantitatem bonorum a defuncto transmissorum nullum habeat respectum.

Multo

α) Perill. PÜTTERUS in comment. ad § antec. laud. cap. V. § 54. coroll. 3. NETTELBLADT l. c. cap. I. § II. Cap. 2. § 5 REINHARD l. c. § 30. BERNH. GOTTL. HULDR. HELLFELD in diss. de fideicommiss. familiar. illustr. eorumque. si alienata sunt, reuocatione. (Jense 1779) § 58.

β) Vti ex instituto probatum dedit NETTELBLADT l. c. cap. III. Sect. I. § 7. 8-12. (cfr. l. 69. § 3. D. de legat. l. 3. § 3 sq. D. communia de legatis.)

γ) DE CRAMER obs. iur. vniuers. Tom. I. obs. 3. § 7. 8.

Multo minus principia § 28. exposita immutari putarem, si successor ex p. et pr. m. ultimi possessoris filius est c). Quoniam enim fundamento maior filii quam agnati inniteretur obligatio, quum ille aequae ac agnatus in bona auita nec beneficio patris nec eidem succedat, nec ex sola filii qualitate haec obligatio deduci possit d), et omnis sane iuris imperfecti ratio ad operandam duram iuris quaesiti laesiones non impugnandi obligationem satis insufficiens sit. Absurdum mehercule est, hac obligatione filium ex ea iuris peregrini ratione obstringere, quod vel hereditas pro parte adiri, pro parte repudiari nequeat vel filio haud liceat, repudiata patris hereditate, in bona auita ex maiorum prouidentia quaesita succedere; quum primum argumentum confutato iamiam principio innitatur, quod bona stemmatica et paterna successio vna sit eademque hereditas, ac praeterea ad agnatos, si illud adoptare placet, eodem iure extendi debeat, et reuera iuris Romani principiis neutiquam conueniat; secunda autem ratio dispositio sit mere particularis iuris exotici, ad stemmatica bona neutiquam applicandi e). Permittenda itaque omnino filio est electio et alterutrum patrimonii repudiatio hunc in finem, vt filius ab obligatione ad facta defuncti ex repudiata hereditate praestanda omni iure libetetur.

§ 30.

BB) quoad ciuium ordinem.

Iuris Romani principia quum ciuium indoli nec adeo, quam nobilitati aduersentur, quippe quod ciuicis non maxima illa splendoris familiae conferuandi cura, nec ciues eodem semper felici ac prospero euentu contra ingliscentem iuris peregrini molem manus contulerint; factum est, vt prouti in genere maior iuris peregrini vsus in ciuico fit ac equestri in ordine, ita etiam, exule mox plerisque tantum non

E 3

omnibus

c) NETTELBLADT l. c. Cap. I. § 12. Cap. II. § 5. DE CRAMER odisc. T. III. KNIPSCHILD de fideicommissi. famil. Cap. II. nr. 394 sqq. J. H. BOEHMER Consult. Tom. I. part. 2. resp. 87. p. 419.

d) *Und woher soll agnatus vel collateralis melioris conditionis seyn? etwann darum, daß filius die facon bezahlen müsse?* Sic JO. ULR. L. B. DE CRAMER in Eiusd. *Wetzlarischen Nebenstunden*, Th. 21. Nr. 12. § 5.

e) De hac iuris Longobardici applicatione cfr. NETTELBLADT l. c. cap. II. § 4. G. A. STRUVE S. I. F. cap. IX. § II. cap. XIII. § 16 in fin. et nr. 6. Contrariam tamen sententiam in Saxonia obtinere attestatur JO. FRID. KOBUS (hodie Kobe de Koppenfels) in tract. de pecunia mutuat. tuto collocand. (Götting.) § 59. p. 110.

omnibus in urbibus bonorum aitorum et nouiter aduistorum discrimine et posito liberiore rerum suarum arbitrio (cui consequens erat quod liberi se ex parentum beneficio succedere conuinci coeperint), ciuium successio et inde oriens liberorum ad facta parentum praestanda obligatio fere omnis ex iuris communis peregrini principii decidatur *f*), nisi ex speciali ratione aliud, idque semper probandum, obtineat. Sic iis in locis, ubi communitio bonorum coniugalis viget, liberi coniugis praedefuncti eandem cum superstitite continuant, et defuncti parentis in locum quem succedant, perinde habentur ac defunctus eoque nomine ad facta eiusdem praestanda tenentur *g*). Iura quoque maiorum (§ 25.) iis in ciuitatibus, ubi discrimen inter bona aduista ac hereditaria adhuc obtinet, seruata sunt et pro hac bonorum differentia liberorum ad facta parentum praestanda obligatio ex principii (§ cit.) expositis determinatur *h*). Neque aliae desunt dispositiones, nimis uero speciales, quam quas hoc loco recenseam, et nonnisi ex singularum urbium statutis repetendae.

§ 31.

CC) quoad rusticos.

Nostri argumentum si ad rusticorum ordinem reuocamus, obligatio liberorum maxime et mirum in modum differt pro iuris diuersitate, quo defuncti parentes circa bona, in quae liberi succedunt, rustica pollebant; unde omnis quaestio secundum cuiusuis prouinciae statuta moresque uicue decidenda est *i*).

CAPVT II.

De obligatione liberorum ad facta parentum praestanda in successione feudali.

TITVLVS I.

Ex principii iuris feudalis Germanici.

§ 32.

Ante uero, quam, quid circa successionem feudalem hodierno die obtineat, proponam, labor non erit improbus, maiorum sententiam

f) DE SELCHOW *Elem. iur. Germ.* § 532. (edit. nouiss.)

g) H. A. LANGE *Lehre von Gemeinschaft der Güter unter Eheleuten* cap. VIII.

h) DE SELCHOW *l. c.* § 435.

i) DE SELCHOW § 534; cfr. e. c. G. D. STRUBEN *rechtl. Bedenken, Th. I. Bed. 150. Th. V. Bedenken 42.*

tiam ex antiquae legislationis monumentis eruere, et tunc demum ea exponere principia, quae iure peregrino Germanis, pro patriae forte, foris potito, vfu feruantur.

Parentum ius de feudis in liberorum praeiudicium disponendi iisdem, quibus intuitu bonorum auctorum (§ 28), principiis contentum mihi videtur ac circumscriptum. Quibus fat consequens est iis non licuisse feudum absque liberorum consensu alienare, resignare, in vidualitium constituere vel vlllo alio modo in filiorum praeiudicium oneribus onerare *h*); sed filio eiusmodi facta rescindere ac impugnare omnino fas fuisse, nisi in eadem consenserit vel ad eadem agnoscenda alio ex fundamento obstringeretur *l*). Filius ergo neque hic patri eiusue beneficio succedebat.

Ius feudale maiorum iuris naturalis et communis principiis eatenus inseruit, quod filio ea quae iure singulari habet, capere et hereditatem paternam omitttere, ideoque allodium patris debitis aliisque oppressum oneribus, retento tamen feudo, repudiare licuerit *m*); quamuis eo aevo hoc principium non in tantum, quam hodie, filii vergerit commodum, quum nec facile, nisi ex bonis patris adquisitis, ad eiusdem facta praestanda obstrictus esset. (§ 25.)

TITV-

h) *I. F. Alem.* Cap. 62. (Senkenberg corp. iur. feud. Germ. p. 59.) Cap. 63. Cap. 98. *I. F. Sax.* Art. 29. § 5. (apud eundem p. 239.) *Ius Prov. Sax.* Lib. I. Art. 9. JO. SCHULTER Comment. ad *I. F. A.* Cap. 64. § 6. Unde plerisque in litteris inuestiturae caueri solebat, ne vassallus audeat *das Lehn zu beschwern*. Cfr. ESTOR diss. de inaugurat. beneficior. Cap. III. § 49.

l) Quem in finem parentes nonnisi ac eum liberorum consensu de feudis contraxerunt, testibus tot huius aevi diplomatibus, ex gr. apud JO. PETER DE LUDEWIG in diss. de obligatione successoris in principatus et clientelas (*Halae* 1714.) Cap. VI. § 2. (in Eiusdem opusc. miscell. Tom. I. p. 539 et HELLFELD diss. cit. § 1V.

m) Vti euidenter adparet ex *I. P. Sax.* Lib. II. Cap. 27. *I. F. S.* Cap. 55. *I. F. A.* cap. 83. cap. 89. cap. 97. § 7. J. T. REINHARTH obs. ad Christin. decisiones Vol. I. obs. 52. nr. 9. JO. FRID. KOBUS I. c. § 71. FRID. HENR. MENCHHOEF (Praefide C. O. GRAEBE) de obligatione successoris feudalis simul in allodio succedentis ad praestanda vltimi defuncti facta (*Rintellii* 1786.) § 4-7.

TITVLVS II.

Secundum principia Iuris feudalis Longobardici.

§ 33.

a) *Liberis, repudiato paterno allodio, feudum retinere non licet.*

Ius feudale Longobardicum, et quidem, vt nonnulli obseruant, nouum, quamuis in ponendo successione ordine liberorum primam habeat rationem; agnatis tamen multo meliorem tribuit conditionem.

Quodsi enim vniuersum defuncti vasalli patrimonium, bona allodialia aequae ac feudalia complectens, ad agnatum defertur; eidem concessit ius hereditatem allodiam aere forte alieno onustam repudiandi, feudum vero retinendi, et proinde se liberandi ab obligatione ad facta defuncti ratione allodii praestanda. Sed liberis (ac omnibus in genere descendentes) *n*), haec facultas hand contigit, quippe quorum in feudum successio tam arcte et inseparabiliter cum obligatione allodium paternum non repudiandi coniuncta est, vt descendens vtrumque separare nequeat, sed ad vtrumque vel suscipiendum vel repudiandum obstringatur *o*).

§ 34.

Cuius coniunctionis a) rationes eruuntur.

Quae quidem dispositio, quum iuris positivi prorsus sit ac feudorum naturae reuera repugnet, vtpote in quae vi iuris proprii ac innati, nec, vltimo defuncto, descendens quilibet succedit, quibusnam ex principiis emanarit? primo loco videndum est. Quaestio, quae tot tantisque Doctorum sententiis agitata est, vt quot fuere Icti, tot fere adsint diuersae coniecturae, quas vero componere neque mearum est virium neque instituti rationibus conuenit.

Qua ex Ictorum sylua, ea profecto maxime mihi arridet opinio, quae necessariam hanc vtriusque patrimonii coniunctionem paterni nominis conseruandi ac honoris rationibus inniti arbitratur; ad quem curae cordique habendum ac diuitiis anteponendum pietate filius gratitudine aliiusque, imperfecti licet iuris, rationibus, neutiquam vero agna-

n) Perillustr. GEORG. LUD. BOEHMER princip. iur. feud. (edit. 5 de 1789.) § 140. CAR. HENR. MOELLER vsus practicus distinctionum feudalium Cap. XVI. dist. VII.

o) II. F. 45. II. F. 51. § 4.

agnatus obstringitur *p*). Innatam ergo hanc iuris non cogentis legem in ius perfectum ac cogens transmutauit textus iste consuetudinum feudaliū, ac huic vnice fundamento inter agnatum filiumque diuersitatem imposuit. Et profecto, quamuis ab eorum sententia quam maxime alienus sim, qui filium ad feudum lege, vt aiunt transmissionis, paterno ex beneficio admitti opinantur; oritur tamen ac procedit a patre, ab eodem tanta beneficia ipsūque vitae habitum accepit, et eatenus quoque patris beneficio in feudum succedit, quod si pater istud feloniam alioque modo amiserit, illud ad filium non peruenerit. Longe alia contra agnatorum est conditio. Neque ergo filium, pro tot patris curis ac beneficiis, onus illud reculare decet, debita paterna suis ex diuitiis (quas pro parte patri debet) expungere et eo nomen patris, quod et suum ipsius est nomen, et cuius honor vel dedecus et filium tangit, conseruare ac defendere *q*). Iniquum ergo visum est, filium patris allodium ob aes alienum ab eodem contractum in ipsius patris dedecus repudiare, et nihilo minus feudum, quod mediante patris sanguine ad ipsum peruenerit, ab eodem patre absque vlllo onere accipere. Quum ergo patris nomini contumeliosum omnino sit, tam eiusdem hereditatem herede carere (Romana namque principia, ni fallor, etiam hic adparent) quam eius nomina haud expungi et reliqua facta euentu destitui; per necessariam hanc coniunctionem filius, feudum adpetens, ad adeundam simul patris haereditatem allodiam obstringitur.

Accedit argumentum ab origine feudorum petitum; quod enim initio feudorum vsus morte vasalli extingueretur, sequenti autem aeuo post patris mortem filiis tribueretur, non item aliis agnatis. Ratione destituta proinde eorum sententia mihi non videtur, qui filios

p) Ill. GEORG. LUD. BOEHMERUS l. c. § 140. G. A. STRUV S. I. F. Cap. IX. aph. XI. nr. 4. Cap. XIV. aph. 30. nr. 2. SIGIS. FINCKELTHAUSS feudales Controuersiae illustres Diss. VI. §. 22. p. 206. JUSTUS LUD. BECHTOLD. BOEHMERUS in diss. inaugurali et tract. de Filio Vasalli Successore in Feudum (Göttingae 1779.) Cap. I. § 6. JO. THEOPH. HENRICUS PIRNER in diss. inaugurali ad II. F. 45. (Traiecti ad Viadrum 1788.) § 9.

q) Neque enim eorum sententiae simpliciter subscribendum reor, qui nominis paterni honorem laedi negant, si filius paternis debitis exsoluendis prorsus sese subtrahit, vt ingeniose caeteroquin autumant CAR. ADOLPH. DE BRAUN in A. F. Schott. juristischem Wochenblatte Jahrgang 4. nr. I. pag. 7. et PIRNER l. c. § 12. Sat multae, licet iuris imperfecti, rationes contrarium suadent.

filios ad feudum nonnisi patris heredum specie olim admissos, feudumque in illos, paternos tamquam in heredes, transiisse, statuunt *r*).

Animo compilatorum consuetudinum longobardicarum, hisce principiis agitato ac occupato, superuenerunt eumque fixerunt iuris Romani principia, quibus hoc tempore et hac in prouincia nemo non imbutus erat *s*). Nullum, argumentabantur, heredem hereditatem scindere posse eamque pro parte adire pro parte vero repudiare, id quod eo magis ad feudum quadrare videbatur, quum longobardi tunc temporis feuda non vt beneficia maiorum, sed vt fundum potius aliamue rem a patre adquisitam eiusque patrimonii partem constituentem, sint contemplati.

Sic iuris Longobardici autores haud dubie rationabantur; iuris non cogentis rationibus plus iusto, ni fallor, tribuentes, ac, id quod facile adparet, iurium Quiritium sancitis nimium imbuti eaque parum recte intelligentes *ss*). Sed quidquid sit, hoc ratiocinium legali auctoritate ornatum est atque munitum, qua et hodiernum (an nostram in utilitatem, an in detrimentum? quisque decidat *t*) absque dubio pollet. Quam legem non omni prorsus recta ratione esse destitutam *tt*) coniecit sufficit, licet rationibus eandem insufficientibus et principiis inniti iurium peregrinorum possime hic adplicatis, lubenter fatear *u*).

§ 35.

β) et in genuinam eiusdem indolem inquiritur.

Expositis rationibus, quibus singularis haec constitutio fundatur, ad eiusdem indolem ac ambitum definiendum, progrediendum est, quippe in quo Doctores iterum admodum discrepant *v*). Quorum vero senten-

r) Cfr. HARTM. PISTORIUS quaest. Lib. II. qu. 13.

s) Vti recte suspicatur JO. AUG. HELLFELD in elem. iur. feud. § 253. cf. e. g. II. F. 78. Quem vero errorem errauerint demonstrat BRAUN l. c. p. 4-7.

ss) vid. § 29. not. a.

t) BÖHMERUS *fil.* l. c. cap. I. § 16.

tt) Id quod eidem obiicit JO. PET. DE LUDEWIG in obseruat. ad STRYKII examen iuris feudalis Cap. 4. qu. 48

u) Vti fufius deduxit WOLLR. BURCHARDI de quadruplici hereditate etc. Cap. III. § 40.

v) Diuerfas eorumdem opiniones recensent JO. P. DE LUDEWIG in diff. de obligatione successoris cet. Cap. V. DE BRAUN l. c. p. II sqq. et FIRNER l. c. § 13 et 14.

sententias hoc loco enumerare ac perpendere huius Commentationis fines excedit; et si quae mihi sit opinio proferre licet, ego quidem, comparandis diuersis hisce doctrinis nihil effici putarem, praeter confusionem multo inextricabiliorem. Quenam huius constitutionis genuina mihi videatur vis, paucis proponendum.

Rationem legis esse, ne debita patris allodialia non exsoluantur, ex §pho antecedente, certo est certius. Filius, quo eadem expungat, per necessariam allodii cum feudo coniunctionem compellitur. Nam, quum feudum et allodium diuersum plane sit patrimonium, agnato vtrumque separare licet, sed non filio (§ 33), qui, vtrumque retinendi vel repudiandi necessitate obstrictus, ad facta ex allodio praestanda feudi nomine concurrere tenetur. Non desunt tamen, qui hoc, deficientibus ipsis legis verbis, ex eadem deducere recusant, at, vt mihi quidem videtur, non iustis ex rationibus. Ipsa enim constitutio, id quod neutiquam me fugit, quamuis hac ex feudo concurrendi obligatione expresse filium non obstringat, eadem tamen ex legis rationibus ac mente induci potest ac debet. Prima namque eiusdem paragraphus regulam ponit, quod successor feudalis, repudiato allodio, de debito hereditario aliquid feudi nomine soluere non sit cogendus; secunda vero §phus, quoad filium ab eadem exceptionem subiungit; cui, quid magis consequens, quam quod is de debito hereditario h. e. allodiali feudi nomine quid soluere debeat, id quod per verba eiusdem finalia fortius adhuc comprobatur, quippe quae filium, positis iustis terminis, feudum absque hereditate adeuntem hac ex feudo conferendi obligatione absoluunt. Et cui, quaeso, alias, omnis haec dispositio? quae filium inter agnatumque differentia? Ipsam ergo thesin filium ad facta patris allodialia praestanda feudi nomine contribuere oportere, extra dubitationis aleam positam esse, plerique fatentur. Sed noua eademque maximis intricata dubiis suboritur quaestio: quatenus nimirum filium ad haec facta praestanda feudi nomine concurrere teneri? Sunt, qui filium nonnisi ac ratione fructuum feudi obligatum censent; sed adsunt etiam iique summae famae Doctores, qui filium in subsidium ex ipsa quoque feudi substantia praestare obligatum statuunt. Illorum sententiae subscribendum puto *w*), non ob factam prima textus paragrapho fructuum mentionem (nam fructus ii tantum ibidem leguun-

F 2

w) GE. LUD. BÖHMER princip. iur. feud. § 140. JUST. LUD. BECHT. BÖHMER tract. cit. Cap. I. § 12. PÜTTMANN elem. iur. feud. Cap. XXI. MENCKHOFF diss. cit. § 10. PURNER diss. cit. § 9 II et 12.

leguntur, qui secundum II. F. 28. § 2 pro allodio ipsius defuncti habentur), sed ob feudorum naturam, totamque legis indolem. Mens enim eiusdem est, quod, excusso et deficiente allodio paterno, filius ad facta patris allodialia praestanda ex suis ipsius bonis, circa quae libere disponere potest, suisque concurrat diuitiis. Ipsum vero feudum eiusque substantia, in quod omnibus prima in inuestitura comprehensis ius est quaesitum, quin ad liberum filii patrimonium referatur, fieri plane nequit; et filius, si ad grassandum in ipsa substantia teneretur, ius hocce agnatorum quaesitum laederet. Feudi contra fructus, per nota iuris feudalis principia, allodii instar habentur ac proinde in libero cuiuscunque possessoris, ergo et filii, dominio existunt atque patrimonio, quos ad conferuandum patris honorem dicare filius recusare non debet. Nec denique iuris feudalis Longobardici principiis conuenit, quod patri liceat, in praeiudicium agnatorum feudi substantiam per indirectum, debita nimirum allodialia contrahendo, alienare ac onerare, quum directe feudum vlllo modo onerare eidem nefas sit. Quid, et nonne hoc eueniret, si filius ad facta allodialia patris praestanda ipsam feudi substantiam conferre teneretur? Filius porro feudi nomine, non nisi ad facta patris ex allodio debita praestanda, concurrere iubetur, quum omnis haec constitutio debitorum allodialium fauore innitatur et ad eadem vnice pertineat *x*), id quod ex ipsa legis littera comprobatur, quum de onere tantum debitoque hereditario praestando loquatur, sub quo mehercule nihil quam facta allodialia (quia hereditatis nomine, id quod ne probatione quidem, eget, allodium venit) comprehendi possunt. Neutiquam ergo factorum patris feudum concernentium ratio est habita vel mentio facta, et lex haecce, utpote specialis, priuilegii odiosi plena, a reliqua omnium iurium analogia deflectens et, ut BRAUN eidem obiicit *y*), poenalis ideoque restrictiue interpretanda, ratione debitorum feudalium nihil plane immutauit, sed filius, perinde ac quilibet agnatus, successor est manetque singularis et feudalis, nisi in quantum fructuum feudi intuitu, filii obligatio in eo differat, ut eidem hoc textu obligatio sit imposita facta patris allodialia in subsidium ex hisce feudi fructibus praestandi.

Quibus praemissis, facili opera adparet, quod ii fallant atque fallantur, qui ex hac iuris Longobardici dispositione generale illud idque

x) Ampliff. G. L. BÜHNERUS l. c. §. 130. 313. 276. Ejusd. Fil. l. c. cap. I. § VI in f. DANIEL NETTELBLADT diff. cit. cap. III. Sect. II. § 5. KOBE l. c. § 70. p. 130. PIRNER l. c. § 10 fqq.

y) l. c. p. 15. n. 2. cfr. PIRNER l. c. § II.

idque decantatissimum formant brocardium, quod filius, per hunc textum heres patris vniuersalis factus, ad omnia eiusdem facta feudalia aequè ac allodialia, praestanda, obstringatur; error, quem errant, filio admodum infaustus et si hac in doctrina genuina cupimus principia, penitus eliminandus graduque depellendus. Filius enim, dicta ut repetam, res enim nimis magni est momenti, per hanc constitutionem ratione feudi ac patris factorum illud concernentium neutiquam, nisi ad fructus eiusdem in debitorum allodialium praestationem conferendus, obstringitur, eiusque circa feudum ius prima ex inuestitura quaesitum eidem perinde ac agnato saluum manet tectumque.

Diuersae praeterea circa hoc ius longobardicum ad feuda Germanica adplicandum oriri solent quaestiones, quas, quum pro et contra aequè fortes militent rationes, decidere vix et ne vix quidem audeo. Quorsum an filius, repudiata patris hereditate ac feudo, fideicommissa ex p. et pr. maiorum retinere queat? an etiam feuda, quibus qualitas stemmatica superaddita est? *z*) an hic textus II. F. 45. ad omnia feuda adplicari debeat? et quae sunt reliquae hoc genus quaestiones.

Rationes denique, quibus haec peregrini iuris constitutio, quo minus adplicetur, impeditur, adfert GEO. ADAM. STRUVIUS *a*).

§ 36.

b) Sed discrimen inter successionem allodiam et feudalem, quum hac utriusque coniunctione non sit sublatum; filius in utramque succedens, duplici spectatur qualitate:

a) tamquam heres allodialis.

Quibus sic constitutis, quam maxime cauendum est, ne cum nonnullis successionem filii in feudum in hereditariam ac vniuersalem esse transmutatam statuamus *b*). Successionis namque feudalis ac allodialis discrimen haudquaquam sublatum est, sed utriusque et allodialis et feudalis qualitas, ut ipsum patrimonium, distincta et a se diuersa manet, et filius diuersam omnino diuersoque titulo acquirit successionem et diuersa proinde vitur repraesentatione diuersoque iure.

F 3

Consi-

z) Utramque affirmat BRAUN l. c. p. 21 et 25.

a) In S. I. F. Cap. XIV. Aph. XXX. n. 7. BRAUN l. c. p. 29 sq. MÖLLER l. c. Cap. XVI. diff. 7. An, consentiente patre, filius feudum ab allodio separare possit? disquiri FRIDER. DE BEHMER in iure nov. controu. Obs. XXI. p. 213.

b) BEHMERUS *Fil.* in tract. cit. § XI. diff. GODOF. MOLL (JAC. FRID. BOUGET) in disert. num filius feudum a patre alienatum reuocare possit? (Bonnae 1788.) § 4. p. 8. KOBUS l. c. § 64. p. 118.

Consideratur nimirum filius, necessarius ex iuris dispositione in allodium successor, primo loco ut heres patris allodialis, et ex factis defuncti allodium concernentibus, prouti illud ex bonis vel auitis vel vulgaribus consistat, secundum principia iamiam exposita (§ 27 et 28), obstringitur, et, in eadem praestanda, ut fructus conferat, quos ex feudo percipit et qui ratione filii, et quae eidem competit, dispositionis pro allodialibus habentur, tenetur. Neque ergo filio beneficium inuentarii eum in finem indulgendum putarem, ut de debitis paternis allodialibus, nonnisi in quantum vires huius allodii sufficiant, teneatur *c*). Quod enim si contendis, omnis iuris longobardici vis atque mens elideretur, et filii ac agnati conditio plenissime adaequaretur; et quid paternum in honorem filius consecraret? Obstringit potius ius peregrinum filium, ut, exhaustis allodii viribus, ad debitorum allodialium expletionem feudi nomine fructus contribuat. Sed ad quaenam circa allodium facta praestanda filius fructus feudi conferre debeat? iterum inter Doctores non conuenit. Neque cum PIRNERO *d*) ad ea tantum putarem, quae in numero debitorum patris pecuniariorum sunt; sed filium potius ad ea omnia obligatum cense-rem, ad quae praestanda ex iuris, quo circa allodium vitur, principiis obstringitur, quum feudi fructus reuera ut allodii pars considerentur.

Nec contra hoc inuentarii beneficium, omni heredi concessum, hoc effectu filio denegandum arbitror, ut ne ultra vires utriusque et allodialis et feudalis patrimonii actiuas teneatur *e*), et quoad feudum quidem ne ultra fructus ex eodem prouenientes, substantia enim eiusdem salua semper tectaue mansura *f*).

Obligatio ergo filii ad facta patris allodialia agnoscenda per hunc textum nequitiam augetur, nisi eatenus, quod altera filii qualitas, successoris nimirum feudalis, in eorundem expletionem concurrere debeat. Nec ergo ad alia praestanda obligatur, quam quae successor quilibet allodialis agnoscere tenetur, non ergo ad facta nulla, inualida, suum ius quaesitum laedentia &c. &c.

§ 37.

c) III. G. L. BÖHMERUS l. c. § 313 in f. BECHT. BÖHMER l. c. § 13. PIRNER l. c. § 11.

d) Diff. cit. § 12.

e) III. G. L. BÖHMERUS l. modo cit.

f) Num filio competat beneficium, ut vocatur, competentiae disquirat G. D. STRUBEN in rechtl. Bedenken Tom. I. Bed. 6.

§ 37.

*β) tamquam successor feudalis, cuius nomine
αα) ex factis patris perinde ac quilibet successor feudalis non tenetur.*

Successionem filii in feudum per eiusdem cum allodio coniunctionem in hereditariam non conuertit, Spho antec. iam expositum est. Successio igitur feudalis ab allodiali separata semper ac distincta manet, suis ipsius propriis principiis aestimanda. Filius ergo patri in feudum succedens, non est heres vniuersalis, sed successor singularis et feudalis.

Quibus consequens est, filium in feudum succedere eodem ac agnatus quilibet iure, ex primae scilicet inuestiturae beneficio, ex qua eidem perinde ac cuius in eadem comprehenso ius succedendi quaesitum est immutabile et ab quolibet feudi possessore eiusque beneficio vel dispositione prorsus independens, quod proinde nec a patre nec ab vlllo tertio adimi, restringi, minui, vlloue onere onerari potest. Quaecunque ergo, quae ad huiusmodi iuris quaesiti laesionem tendunt, facta, nulla sunt, nec successorem feudalem vlla obligationis specie obstringere possunt, cui potius ius est omnia eiusmodi facta reuocandi, impugnandique; quae omnia in persona filii nequiquam immutantur, quippe qui ex eodem inuestiturae beneficio, ac agnatus, in feudum succedit, et cuius, vt successoris feudalis, obligationi per hunc textum nihil additur, praeterquam quod ad fructus feudi ad expungenda nomina allodialia conferendos teneatur, id quod tamen magis ad heredis allodialis (quia fructus feudi allodialium bonorum censu habentur et allodio adnumerantur) quam ad successoris feudalis partem pertinet, ideoque haecce filii obligatio cessat, si pater in allodii nomine nihil reliquerit.

Eorum itaque sententiae assentiendum nequiquam reor, qui vi huius textus filium ad praestanda patris facta, quibus ipsa feudi substantia laeditur atque oneratur, obligant, v. c. ad agnoscendas emphyteuses, seruitutes, omnis generis alienationes &c. &c.; ius enim defuncti parentis reuocabile tantum est, nec vltra vitam eius quid constituere valet. Filio igitur, me quidem iudice, omni profecto iure competit facultas, omnia eiusmodi facta impugnandi, feudum ergo a patre alienatum reuocandi *ff)*, onera ab eodem feudo imposita recu-
fandi

ff) Ex fundamento hoc argumentum tractauit J. L. B. BÖHMERUS in tract. cit. Cap. III. quem, haud tamen prospero, vt ego quidem existimo, successu confu-

fandi &c.; quum eius obligatio per heredis allodialis qualitatem haud immutetur, nisi ad id, vt illud, quod pater erga facta, quae a filio impugnantur, acceperit, licet vel maxime in eiusdem hereditate non amplius reperiatur, heres tamquam allodialis, restituat g). Interea, quum feudi fructus vt allodium habeantur, et filius facta patris circa allodium agnoscere teneatur, eorum opinio feudorum naturae non repugnare forte videtur, qui filium ad quaecunque circa fructus feudi pater disposuisset, praestanda obligatum censent h).

§ 38.

ββ) nisi ratio obligandi specialis interueniat.

Quodsi ergo filius ad facta patris feudalia praestanda obstringi debet, fundamentum speciale vt accedat, necesse est, id quod cumprimis continetur in filii consensu, in versione in eiusdem non minus ac feudi vtilitatem, et quae sunt reliquae rationibus, quarum intuitu ratione filii nihil obtinet iuris specialis i).

§ 39.

*c) Autoritas huius textus II. F. 45. hodierna disquiritur:
a) ratione feudorum primatis constitutorum.*

Filio secundum iuris Germanici principia licuisse, repudiato allodio paterno, in feudum succedere, nec eum de debitis hereditariis teneri (§ 32), exposui. Sed prouti, introducto iure feudali peregrino, iuri antiquo patrio omnis vis ac autoritas sit adempta, ita etiam hoc in argumento ius longobardicum iuri domestico iure meritoque est praefereendum, nisi hoc, Lege vel obseruantia particulari seruatum esse

confutare adnitus est MOLL diff. cit. Praxis varia videtur dubiaque. Böhmerti eandemque iustiorē sane sententiam in Megapoli obtinere (modo beneficio inuentarii filius vsus sit) attestatur E. J. F. MANTZEL ius Mehl. et Lubec. illustr. P. I. indic. 41. Conf. tamen DE LUDOLF Symphor. Consultat. et decif. T. II. dec. XI. p. 624. A. (quocum conferend. est T. II. dec. I. p. 41. C.) DE PUFENDORFF obs. iur. vniuers. T. III. obs. 146. DE CANNEGISSE decif. summi Trib. Hass. T. I. dec. 34. n. 2 sqq. decif. 98. § 9 sqq.

g) BÖHMERUS l. c. Cap. I. § XII. PIRNER diff. cit. § 9.

h) PERILL, G. L. BÖHMERUS princip. iur. feud. § 276.

i) Eas illustrauit III. JO. NIC. MOECKERT (s. Frid. Guill. de Kettelhodt) in diff. de agnato in feudo citra consensum obligato. (Gotting. 1785.)

esse adpareat. Nec prorsus vituperandae videntur rationes, quibus motos prae iure patrio ius longobardicum hoc in articulo recepisse maiores proponit LUDEWIG *l*). quod nimirum feuda pleraque essent oblata ac emitia, nec aes alienum contrahendi olim tam frequens fuerit occasio ac facilitas. Quae ergo Longob. consuetudines, quamvis in complexu iam essent receptae, non desunt tamen Leges territoriales, quae hunc textum disertis verbis comprobent atque confirmant *m*). Quae omnes leges hanc liberorum obligationem in reuentionia

k) III. G. L. BOEHMERUS l. c. § 140. CRAMER obf. T. I. obf. 251. 280. 422. MÜLLER l. c. Cap. XVI. dist. 7. not. 10 ibiq. cit. et peculiari dissertatione hoc defendit WOLFG. ADAM SCHOEPEF proedria iuris feud Longob. prae iure alemannico praecipue in obligatione filii successoris feudalis ad solvendum aes alienum conspicua. (Tubing. 1762.)

l) In dist. de obligat. successoris etc. Cap. VI. § 4. not. 99.

m) *Ceu Constitutiones Augusti Saxonis Electoris de 1572.* Part. II. Tit. 47. (apud LUNIG Corp. iur. feud. Germ. Tom. II. pag. 598.) *Churfürstl. Sächsisches Ausschreiben d. d. Torgau 8. May 1583.* (ibid. p. 608.), quod edictum etiam in principatibus Saxo-ducibus, Gothano, Altenburgico, Meiningeri, Coburgico, Vinariensi, Isenacensi et Hildburghausano obtinere attestatur KOBE l. c. Cap. VI. § 68. § 67. eiusdem historiam § 76. proponens. Conspirat cum edicto ad verba vsque *Churfürsten Johann Georg II. Erledigungen der Landes-Gebrechen d. d. 5. Jun. 1661.* (LUNIG l. c. p. 637.) Cfr. BENED. CARPZOV Part. II. C. 47. def. 45 sqq. *Fürstlich Anhaltische erneuerte Landesordnung Tit. 15.* (LUNIG l. c. pag. 1822.) Cfr. KOBE l. c. *Recessus d. d. Eltzae 20. Octob. 1614.* (apud PUFENDORFF in introduct. in process. ciuil. Elect. Brunsv. Luneb. Part. III. Cap. 22. § 29. *Testimonia memoratu dignissima Curiae feudalis Brunuico-Luneb. de 1636 et 1676* apud LUNIG l. c. pag. 1367 et 1371 et *Calenbergische Canzley-Ordnung Tir. XXXVI. § 16.* (ibid. pag. 1368.) JO. HENR. DE SENCKENBERG de feud. Brunsv. et Luneb. § 51. *Wolfenbüttelsche Hofgerichtsordnung Tit. LXXV.* (LUNIG l. c. p. 1466.) Cfr. SENCKENBERG l. c. § 52. *Constitut. Marchicae d. d. Cultrin 1569.* (LUNIG pag. 802.) *Reverales Marchicae de 1611. Art. 19.* (ibid. p. 812) et *Constitut. de 1724. Parte I. § 8. in fin.* (ibid. p. 887.) *Ordinatio Politica Magdeburg. Cap. VIII. § 26. Cap. XLIV. § 6.* (LUNIG l. c. p. 961.) Eandem functionem in territoriis *Osnabrugensi, Virceburgensi, Colonienfi, Moguntino, Monasterienfi, Paderbornensi, Treuirensi, Bavarico et Austriaco* obtinere affirmat de LUDEWIG l. saepe cit. Cap. VI. pag. 98; de feudis *Sueco-Schwarzburgico* attestatur KOBE l. c. Cap. VI. § 68 et 77; de feudis *Pomeran.* cfr. JO. BR. ENGELBRECHT introduct. in notis. feudor. Pomer. Sueciae Cap. VI. § 8. Cap. XI. § 6-11; et de *Hassiacis* DE CANNÉISSER decif.

tia parentibus eorumque nomini exhibenda, in obedientia ac pietate praeceptisque passim diuinis ponunt, caeterum expositae iamiam iuris Longobardici indoli haud vbique inferuientes; quum hanc obligationem eo vsque partim extendant, vt ipsa quoque feudi substantia in praestanda facta patris conferatur, nec filio liceat feudum a patre alienatum reuocare et onera ab eodem ipsi feudi substantiae imposita impugnare, et vt, filio repudiante, fructus feudi sequestrentur, donec repudians et eius descendentes vixerint debitaue sint soluta; quum alibi contra Leges filio permittant feudum vel hereditarium vel agnaticum a patre alienatum reuocare, nec eundem, nisi fructuum nomine, obligatum statuunt, et quae sunt aliae id genus dispositiones, ad ius cuiusuis territorii particulare magis spectantes.

Neque tamen desunt iura territorialia, quibus ius antiquum Germaniae seruatum est, et quae hanc inter filium agnatumque distinctionem non admittunt, quum vterque ad debita defuncti vasalli hereditaria feudi nomine exsoluenda in subsidium alia ratione teneatur n).

§ 40.

β) ratione feudorum Imperii.

Accedo nunc ad quaestionem illam agitatissimam, et maximi sane momenti: an nimirum textus noster II. F. 45 ad feuda Imperii maiora,

decif. supr. Trib. hassiac. Tom. I. dec. 35. Hanc tamen legem non indistincte admittit *Project des Mecklenburgischen Lehn-Rechts* Tit. VI. Art. 6. (apud LUNIG l. c. p. 1592.)

n) Id quod inter nobiles Franconiae immediatos vsu seruari testatur KONE l. c. § LXXIII. seq. Eandem in *Megapoli* dispositionem exhibet *Project des Mecklenburgischen Lehnrechts* Tit. VI. art. 5. rationem art. 7. hisce addens verbis: *denn in allen und jeden Fällen die Lehne nach unserer Landsgewohnheit die Schulden abtragen.* (LUNIG l. c. p. 1592.) MÜLLER l. c. Cap. XVI. dist. VI. ibiq. cit., quibus add. C. A. H. WOLFF de obligatione domini et agnati ad soluenda ex feudo vasalli defuncti debita. (*Bucephal.* 1787.) Ad sanctionem *ordinat. politicae Schaumburgicae* de 1615 Cap. 16. commentatus est FRID. WILH. PESTEL in dist.; explanatio iuris clientelaris Schaumb. de obligatione successoris feudalis ad soluendum aes alienum haereditarium (*Rintelii* 1754.) § X seq. et DE CANNIGISSER l. c. Tom. II. dec. 231. Idem in *Pomerania* obtinere docent *Const. feud. Pom.* Tit. XXII. § 1.

maiora, quibus superioritas territorialis adnexa est, (nam de maioribus tantum loquor, minora eodem ac feuda priuata iure censenda videntur) adplicari possit? Feuda enim maiora ea hoc loco reputantur, quibus dignitas regalis adnexa est, et quorum possessores imperantium maiestate pollent et conspicui sunt, ac, hoc praecipue in argumento, ex iuris publici vniuersalis principiis aestimantur o). Eius indolis vasalli, quamuis haud iisdem cum subditis vtantur iuribus, nec ex eo, quod status hi de vasallis suis statuerint, ad valorem in ipsorum familiis valeat consequentia; ex imperantium tamen subordinatorum notione iam consequitur, eosdem Legibus a communi eaque superiore potestate latis receptisue regi ac teneri; nec proinde iura Germaniae communia tum domestica tum peregrina ideoque ius etiam feudale longobardicum ratione vasallorum Imperii imperantium obtinere, ambigendum, sed eo magis in eiusdem adplicatione circumspiciendum est; quia ius hoc feudale peregrinum feudorum imperii intuitu eatenus tantum est receptum, quoad natura eorum propria et iura specialia eidem non repugnant p). Omnis ergo quaestio summa eo, ni fallor, redit, vt inquiratur: an eiusdem textus receptio et adplicatio propriae feudorum Imperii indoli repugnet nec ne? an nimirum eorundem, vt rerumpublicarum, natura patiatur, quod defuncti principis filio fasces regiminis, nisi simul cum priuata patris hereditate, capescere non liceat, sed is ad vtrumque suscipiendum et facta patris allodialia ex fructibus feudi h. e. reditibus publicis in subsidium praestanda obstringatur? Nam, id quod obiter monere liceat, quatenus facta antecessoris in regimine, qua talis, praestare teneatur, non ex hisce principiis diiudicandum, quam eorum intuitu textu II. F. 45 nihil innouetur; nec porro si territorium eiusque regimen nullo nexu feudali est obstrictum, sed mere allodiale, de iuris Longobardici principiis ad illud adplicandis, vlla quaestio moueri potest (§ 29).

G 2

Quae-

o) Vti ex indicatis Supremorum Imperii tribunalium obseruat G. D. STRUBEN Rechtl. Bedenken Tom. I. Bed. I. § I. Cfr. quae generatim scripserunt AUGUST. DE BALTHASAR in disq. de incongrua iuris feudalis Longob. ad feuda Germaniae adplicatione § 6. (apud Ienichen Tom. I. p. 321.) et G. CH. BASTINELLER de praeiudicio principum ex abusu iuris feudalis Longob. (ibid. p. 323.)

p) Duum - Viri Perillustr. GEORG. LUD. BOEHMER in princip. iur. feud. § 392. et Jo. STEPH. PÜTTER in primis lineis iuris priuati princip. § 2. et in Eiusdem Rechtsfällen Band II. Theil III. Bedenken 220. nr. 14.

Quaestionem si ad genuina reuocaueris principia, mox adparebit istud ius longobardicum, quoad hunc articulum, ratione feudorum imperii maiorum haudquaquam posse recipi, et, si vniquam ad ea fuerit adplicatum, limpidis neuiquam ex principiis. Quodsi enim vniquam, in principe profecto potissimum, diuersa, priuati nimirum ac imperantis, qualitas sedulo distingui et secerni debet; vtraque, in imperante praeprimis, a se inuicem est independens, tum ratione susceptionis, tum obligationum inde orientium, quam si confuderis, perpetuum errabis errorem. Lata enim est haec lex de feudo priuato, quod magna ex parte filius patri, non autem maiorum providentiae debet, nec sane de ciuitatis regimine a populo summaue potestate mandato maioribusque adquisito. Notandum cumprimis insigne inter fructus feudi priuati ac territorii, id quod quodlibet maius Imperii feudum est, discrimen, ad quos, quum de iis ius longobardicum disponat, praecipue respiciendum mihi videtur. Illius prouentus in nullius quam ipsius filii commodum vtilitatemque nascuntur, inque eisdem allodio ac pleno habentur dominio; quos ergo si paterni nominis honori conseruando consecrat, nemo quam ipse filius, eiusque ad summum descendentes, damnum patiuntur, cuius pondus pietas iis minuit. Sed toto mehercle coelo secus, si filius in territorium successor eiusdem redditus ac prouentus ad expungenda nomina patris allodialia confert. Nam hi redditus principi non suum in commodum suamque in vtilitatem ex domaniis, regalibus, oneribus populo impositis, aliisque fontibus obueniunt, sed vel a populo vel a maioribus principi eum in finem sunt constituti, vt saluti et necessitatibus reipublicae, cui praeest, inde prouideat ac subueniat. Nec eosdem alium in vsum conuertere principi licet, nec defunctus pater, quod viuus ipse non potuit, per filium quo fiat, facere potest. Quis enim, quaeso, facta defuncti praestaret? quis in honorem eiusdem conseruandum tot tantisque commodis priuaretur? An filius, vtrum ciuitas populusque? Sed, vereor ne mihi obiiciatur, quod princeps eos tantum territorii fructus ad aes alienum patris exsoluendum conferre debeat, qui suis vtilitatibus commodisque, aulae ex. gr. instituendae ac familiae sustentandae sunt dicati. Verum enim vero, per hanc etiam limitationem, populus magis quam princeps puniretur, quippe in quem detrimenti multum redundaret, si per tenuem fortunam (competentiae nomine caesareis vsitatam commissionibus) princeps, aliis bonis plerumque destitutus (nam nonnisi ac in
subsi-

subsidium fructus territorii in censum vocantur) impediretur, quominus boni principis, salutis reip. ac subditorum promotoris ac conferuatoris, officio fungatur, et quo minus suis ex diuitiis publicae ac singulorum necessitati, pro re nata, subueniat, quin quantis commodis populus singulique priuarentur, si princeps aula ac splendore vel penitus vel eiusdem saltem dignitati pari careat? Nec denique in hac principis indigentia, pro comperta ad hodie vsque experientia, fieri nequit, quod onus in subditos suo tempore non deuoluatur *q*). Supponit ergo hicce textus, id quod euidentissime adparet, fructus, quorum dominus est filius, nec ergo ad feudum adplicari debet, cuius fructuum sola administratio est penes filium in feudum successorem. Ad incommodum, quod ex huius legis adplicatione in totam rem. redundaret, illud accedit, quod debita allodialia, ad quorum expletionem ciuitatis prouentus conferri debent, a defuncto, qua priuato, numquam in reipublicae utilitatem (nam tunc ex alio fundamento v. c. in rem versione ad eadem praestanda successor obfringeretur) plerumque autem in eiusdem detrimentum inque finem ciuitati perniciosum principemque ab eiusdem cura auocantem sint contracta *r*).

Quae attulisse sufficiat, ut quam erronee hanc iuris longobardici dispositionem ad feuda maiora Imperii adplicari, ipse quisque deciderat. Eiusdem in hisce feudis vsus reipublicae admodum est perniciosus; neque profecto indoli, menti ac voluntati Germaniae procerum et familiarum illustrium, plena gaudentium autonomia, conuenire potest. Cui enim vsui et bono tot de conferuando familiarum splendore instituta ac dispositiones, quum per vnicam hanc legem omnium maiorum providentia funditus euerteretur? Tanta ergo mala reipublicae, principi eiusque genti, per peruersam eamque perniciosam iuris exotici, genuinis iuris patrii (cuius conferuandi cura illustribus maxima) principiis contrarii adplicationem inferre, et territorii redditus ad allodium principis referre, animus horret.

§ 41.

q) Quem conferas, dignus est BRUNNEMANN Conf. I. nr. 191.

r) Confer. III. PÜTTER l. c. nr. 55 - 58.

§ 41.

Argumenti Continuatio.

Nec contraria sententia fat limpidis hausta est ex fontibus. Qua primo sese obtuitu commendare videtur, aequitatem, cerebrinam tamquam, plene, destruxit perill. PÜTTERUS s). Illud argumentum, quod nimirum ius feudale longobardicum, vt ius commune, in complexu sit receptum, illius principii, an propriae feudorum indoli repugnet, petitio videtur, quum ipsi aduersariae opinionis propugnatores hanc receptionem haud vltra, quam horum feudorum natura eandem admittat, defendant. Qualis porro illud argumentum sit armaturae, quo, pleraque territoria allodiis feudisque quum sint mixta, filium hanc in vniuersitatem succedere eoque nomine, bonis confusis, ad omnia patris facta praestanda teneri, statuunt, hoc loco, vt deducam, vix et ne vix quidem opus est ss). Nec desunt, qui ad iuris Romani principia confugiunt; qui filium in territorium succedentem heredem patris tamquam suum ac necessarium et vniuersalem, ad eiusdem facta praestanda condemnant t), quae quidem ratio, qualis sit ponderis, res ipsa docet. Alias coniecturas vt taceam.

Quibus omnibus permotus eorum sententiae subscribo, qui, repudiato paterno allodio, territorium ex p. et pr. maiorum quaesitum retinere eoque ab onere factorum patris allodialium ex feudi redditibus praestandorum sese abdicare filio permittunt, nisi pacta familiae adsint, quae hanc facultatem eidem negant. Quae quidem sententia, rei naturae ac iuris patrii sancitis (§ 32) conformis, exemplis in familiis illustribus neutiquam destituta est u). Nec summorum Imperii tribunalium praxis nobis aduersatur, quum, vti testatur GEORG

MEL-

s) l. c. nr. 55-58. cum nr. 43 et 49.

ss) Otium mihi fecit DE BRAUN l. c. pag. 24.

t) Argumentum, quod prae caeteris, inter alia eiusdem momenti, vrgetur in libello 1752 edito: *Unumstößlicher Beweis daß des jetzt regierenden Herrn L. z. H. D. Dero Hochfürstl. Herrn Vaters, Vorfahren an der Regierung, hinterlassene passiva zu bezahlen, verbunden. Sed conf. Zweyer berühmten Rechtsgelehrten ausführliche Erörterung der Frage: ob ein Landesherr seiner Vorfahren Schulden zu bezahlen gehalten sey?* (1752. 4.) § 55. pag. 53.

u) Eadem indicat PÜTTERUS l. saepius c. nr. 31. conf. Jo. STRUCK consil. XXVI. nr. 156. p. 889.

MELCHIOR DE LUDOLF *v*), non simpliciter admissa fit in Camera Imperiali thesis, quod filius successor in feudo auito aere patris alieno obstringatur; nec nouioris praxis defensoris munus suscipere vellem, quum tamen nostro caeteroquin aeuo coecus ac infelix iuris peregrini vltus magis magisque gradu, quem hucusque obtinuit, depellatur. Sententia quoque mea autoritate multorum PÜTTERI superbit *w*). Legibus denique familiarum illustrium pestiferam hanc et erroneam iuris longobardici adplicationem, si eidem architribunalia inhaerere pergunt, exfulem esse iuberi, quid magis, sperandum est atque optandum *x*)?

- v*) In Symphora Consultat. et decisionum forensium Tom. III. decis. 24. p. 1063. litt. B. ibique cit. GAIL obf. Lib. II. obf. 128. nr. 19 et obf. 154. LYNCKER analecta ad STRUV. ius feud. Cap. 13. § 33. qui C. IX. Aph. XI. docet *daß ein Sohn vermöge der Rechten, so im Kaiserl. Cammergerichte üblich, seiner väterlichen Erbschaft sich entschlagen und nichts desto weniger sein altväterlich Stamm-Lehn behalten möge, dabey er die väterlichen Schulden abzutragen, unverbunden.* Cfr. etiam MYNSINGER Cent. III. obf. 67 et LUDOLF Tract. de introd. iuris Primogenit. Part. spec. § 6. nr. 7.
- w*) In Responso nomine ampl., qui hac in alma floret, lctorum ordinis concepto de 1771, (quod exstat in Viri Perill. Rechtsfällen Band 2. Th. III. Bedenken 220.) et in primis lineis iuris priuati principum § 66. Eandem, praeter lctos qui iuris patrii prae longobardico proedriam defendunt (REINHARTH obf. ad Christ. decis. Vol. I. obf. 52.) tuentur GUILH. FRID. PISTORIUS in amoenitat. historico-iuridicis Parte III. p. 796. BURCHARDI in diss. cit. Cap. I. § 9. Cap. III. § 40. JO. PETR. DE LUDWIG in gelehrten Anzeigen Tom. 2. p. 367 sqq. (apud MOSER Teutisches Staatsrecht Tom. XXIII. p. 479 sq.) Zweyer berühmter Rechtsgelehrten ausführliche Erörterung etc. § 67. pag. 69. CAROL. ADOLPH. DE BRAUN (consil. imp. aulicus) l. saepius citat. pag. 24. Deductio in Sachen der Familie von Dittfurth wider den Landgrafen von Hessen-Cassel § 17. (in I. A. REUSS Deductionen und Urkunden-Sammlung Band I. nr. III. pag. 270.) III. ADOLPH. FELIX HENR. POSSE über Sonderung reichsfürndlicher Staats- und Privatverlassenschaft (Göttingen 1790. 8.) § 65. pag. 208 et 209. Cfr. etiam CHRIST. JAC. DE ZWIERLEIN Nebenstunden. Th. I. Abh. III. § 15. (Gießen 1778. 8.)
- x*) Dispositio inimitatu dignissima legitur in dem Fürstl. Nassauischen Erbverein von 1783. Art V. *daß auch ein Sohn, wenn er sich der väterlichen Privat-Erbschaft entschlagen will, die väterlichen Schulden zu bezahlen nicht schuldig.* (in REUSS Staats-Canzeley Theil XVI. pag. 99.) Similem legem euoluere licet in der Gräflich-Solmenschen Erbämigung von 1579. (in LUNIG R. A. Tom. XI. pag. 314.)

MEMBR.

MEMBR. II.

Ex factis parentum illicitis.

§ 42.

I) *Secundum principia iuris naturalis.*

Expofita liberorum ad facta parentum licita praestanda obligatione; fecundum instituti rationes (§ 17), quatenus pro eorundem delictis respondeant? videndum est. Quoduis vero factum illicitum et poenali prohibitum sanctione, duplicem quum pariat obligationem, alteram ad poenam subeundam, alteram ad damnum delicto datum refarciendum, vtriusque ratio hoc loco est habenda et vtraque omnem per commentationem a se inuicem separanda.

Liberos parentum heredes factos ad poenam delicto praescriptam luendam obligari a naturalibus principiis omnino abhorret y), quippe quae delinquentis personae vnice et quam arctissime inhaeret, nec ad alterum quemque criminis innocentem hoc effectu transire potest, vt hac poena afficiatur; nec tamen excluditur, quod supremus poenarum finis, grauissimis in delictis, talem extra ordinem admittat sanctionem.

Sed quum eadem aequitas, a LL. agnita, ne in alterius damnum heres ex delictis defuncti locupletior fiat, suggerat; ad restituendum quidquid ex iisdem in hereditate adest vel quo eadem locupletior est facta, heredem iure meritoque obligatum putarem, modo ne restitutio vires hereditarias excedat.

§ 43.

II) *Ex principiis Iuris postiuui*AAA) *Romani.*

Hisce principiis Ius Romanum eatenus inferuit, quod obligationem ad ipsam poenam patiendam delicti tantum autorem tenere eiusdemque cum capite ambulare z), nec proinde, quippe personalissimam delin-

y) PUFENDORFF I. N. et G. Lib. VIII. cap. 3. § 33. MONTESQUIEU Esprit des Loix. Livr. VI. chap. 20.

z) l. 7. § 1. D. de capite minutis. l. 26. D. de poenis. l. 22. C. eod. l. 34. D. de Reg. iur. conf. G. H. AYRER in progr. de aequitate iuris Romani poenas ad heredes non transire statuentis (Götting. 1752.)

delinquentis morte extinctam, in heredem transire statuerit *a*), siue poena, ad quam tendit, sit corporalis siue pecuniaria. Quae sanctio, quamuis poenas quoad corporales, sit generalis, ratione et patrimonio praestandarum, nonnullis subest exceptionibus, hoc loco subiungendis. Ad ipsam enim poenam luendam heres tenetur, si in priuatis iudiciis lis vel vere vel fide cum defuncto contestata et (accedente praeterea proprio heredis facto, hereditatis scilicet additione) actio inde perpetuata sit heresque quasi ex contractu obligetur *b*); nec non si publico aequae ac priuato in iudicio poena ipso iure sit commissa *c*), vel denique ex malae fidei conscientia defunctus mortem sibi consciuerit *d*). Publicis autem in iudiciis, quum L. C. ad perpetuandam in heredis persona obligationem non sufficiat, sed condemnatio requiratur; in iisdem nemo heres, nisi condemnati iamiam rei, ad poenam obligatur *e*). Nec denique nonnulla defunt delicta, ex quibus heres semper tenetur *f*).

Ex principiis non minus aequis alteram, quae quouis ex delicto oritur, obligationem ius Romanum diiudicauit. Nam turpia luca heredibus vt extorqueantur, licet crimina extincta sint *g*), constituit, quia, quod scelere defuncti heredi obuenerit, ad eiusdem patrimonium referri

a) § 1. I. de perpet. et temp. action. l. 33. D. de O. et A. l. 38. l. III. § 1. D. de R. I. t. t. C. si reus vel accus.

b) l. vn. C. ex delict. def. in quantum hered. l. 22. D. de O. et A. l. 164. D. de R. I.

c) l. 20. l. 22. D. ad Sct. Silan. l. 14. D. de public. et vestigal. conf. HENR. COCCEJUS diff. de obligatione heredis ex delictis defuncti (Francf. ad Viadr. 1691. recuf. 1701) Sect. IV. et VI.

d) t. t. D. de his qui mortem sibi consciv. (C. C. Carolina Art. 135.)

e) l. 20. D. de accusat. l. 2. C. ad legem Juliam repetund. et quidem ob rationem legis 27. § 4. D. de pactis. conf. Ill. GEO. JO. FRID. MEISTER principia iuris criminalis (Gottingae 1789.) § 75. not. *b*.

f) l. 20. D. de accusat. l. vlt. D. ad legem Jul. Maiestatis. l. 4. § 4. C. de haereticis. l. 2. D. ad leg. Jul. repetund. conf. les Loix civiles rangées dans leur ordre naturel par Mr. DOMAS (à Paris 1777.) Tom. I. P. II. Lib. I. Sect. X. p. 373.

g) Sunt verba Ulpiani in l. 5. pr. D. de calumniatoribus. conf. l. vn. C. ex delictis def. in quant. heres. l. 16. § 1. 17. D. Quod metus causa gestum erit. H. COCCEJUS diff. cit. Sect. V.

referri nequit et hinc cum primis inde separandum laesoque, cuius patrimonio abest, restituendum est; indemnitas ergo praestanda non minus ad defuncti aes alienum pertinet, quam quoduis aliud ab eodem contractum nomen. Dabatur ergo aduersus heredem actio rei persecutoria ad consequendam hanc indemnitatem, etsi nec L. C. nec defuncti condemnatio interuenerit. Notandum tamen est, quod hoc in articulo ius Romanum a principiis § 21. propositis admodum recederit, quum heres huius obligationis intuitu, nisi qua lucri turpiter quaesiti possessor consideretur. Quibus duplex illa iuris Romani anomalia consequens est, quod partim heres ad satisfactionem laeso praestandam non teneatur, nisi ex defuncti delicto ad eum vel primum heredem quid peruenerit, vel quo minus possideat hoc lucrum, dolo fecerit *h*), ita ut, si plurimum coheredum vnus tantum locupletior sit factus, contra hunc solum agendum sit, sin vero omnes, contra quemlibet pro rata, nisi eosdem obligatio intercedat indiuidua *i*); et quod, quum nonnisi ac quatenus ad eum peruenerit, i. e. quatenus ex ea re locupletior ad eum hereditas venerit *k*), obligatus sit, heres, ut res ipsa docet, ultra vires hereditatis non teneatur.

§ 44.
BBB) Canonici.

Heredem omni ad poenam subeundam obligatione solutum iura pontificia statuisse, vel inde apparet, quod neminem alieni criminis successorem constitui, nec vllius crimen nescientem maculare, diserte iubeant *l*).

Ius idem pontificium, quamuis caeteroquin a Iuris Romani fancitis plerumque non desectat, in eo tamen illud deseruit, quod heredes ad praestandam eandem priuatam satisfactionem, qua ipse defunctus, si viueret, obstrictus esset, pro viribus hereditariis cogi ac compelli iusserit, haud attento Iuris Quiritium discrimine, an heres ex delicto defuncti

h) l. 16. § 2. l. 17. D. cit. l. 26 et 27. D. de dolo malo. l. 38. l. 44. D. de R. I. Exceptiones videfis in l. 2. l. 7. § 2 D. de cond. furt et l. 6. § 4 D. rerum amot.

i) Conf. G. H. AVRER (f. Frid. Christ. Müller) de actionibus ex delicto rei persecutoriiis adv. hered. delinq. in solidum competentib. (Götting. 1752.) l. 2. § vit. D. de vi bonor. raptor. l. 2. C. vnde vi.

k) l. 26. D. de dolo malo.

l) C. i. qu. 4. per t.

defuncti locupletior factus sit, nec ne *m*)? Quae constitutio naturali non solum rationi magis consentanea est, quam Ius Romanum, quum partim omnino aequum sit, heredem, etsi ex defuncti delicto ad eum nil peruenerit, damna a defuncto data refarcire, quippe quae aeris alieni habent rationem, partim vero aequae sit iustum, eundem ad hanc obligationem ultra vires hereditatis actiuas non teneri; sed praeterea singulari eiusque aevi ingenio haud absone innititur ratione, vt sic, refarcito, quod viuus dederit, damno, defunctus a peccato valeat liberari *n*).

Etsi igitur nullum heres confecerit inuentarium, ex legis tamen sententia ultra vires hereditatis actiuas non tenetur.

§ 45.

ccc) Germanici,

a) antiqui.

Legum maiorum, si ad tempus respexeris antiquissimum, monumenta: crimina suos tantum sequi autores nec proinde heredes ex iisdem teneri, statuunt *o*). Nec tamen, quin conueniatur, in quantum ex defuncti delicto ad eum peruenerit, heres liberabatur *p*).

Iisdem principiis ius medii aevi innititur, ita vt heres, ab obligatione poenali solutus *q*), ad restituenda delicto ablata eaque facta defuncti praestanda, quibus hereditas est ampliata, omnino teneatur *r*).

H 2

§ 46.

- m*) C. 3. X. de pignoribus et aliis cautionibus. c. 5. X. de raptoribus. c. 14. X. de sepultur. c. 9. X. de vfuris. cfr. J. H. BÜHMER ius ecclesiast. protest. Lib. V. Tir. VII. § 5.
- n*) Sunt verba Alexandri III. Pontificis in c. 5. X. de raptoribus.
- o*) *Lex Wisigothorum* Lib. VI. Tit. I. § 8 (ap. Georgisch p. 2020.) *Edictum Theodorici Regis* cap. 88 (ap. eumd. p. 2225) *Capitularia* Lib. VI. nr. 53. (ibid. p. 1519.)
- p*) ex. c. *Edictum Theodorici* l. c. in f.
- q*) *Ius Prouinc. Alemann.* Cap. 261. § 1. (Senkenb. corp. iur. med. aeni T. II. p. 311) Cap. 297. § 2 et 4 (ibid. p. 348.) *Ius Prov. Saxonicum* Lib. I. Art. 6. (Ludov. p. 21.) Lib. II. Tit. 17. (ibid. p. 249.) Lib. III. Art. 31. (p. 449.) *Bayerisches Landrecht* (de anno 1344) cap. 99.
- r*) v. c. *I. P. A.* cap. 296. § 5. cap. 297. § 3. *I. P. S.* Lib. I. Art. 6. *I. P. S.* Lib. II. Art. 6. Lib. III. Art. 31.

§ 46.

b) hodierni.

Quibus praemissis, quid hodiernum in Germania, inrupto in patriam iure peregrino, obtineat, inquirendum.

Quoad obligationem heredis, ipsam, quam defunctus meruerit, poenam subeundi s. ad satisfactionem publicam, Ius Romanum quoad legibus particularibus nil aliud cautum, vsu fori pollet, ita vt, si regulam quaeris, nullus heres, non attento bonorum discrimine, ad eandem obstringatur. Nec desunt Leges Territoriales multis in argumentis, ex. c. bonorum confiscatione, iure Romano mitiores s). Ne praeterea per parentum delicta liberis indirecte v. c. in ab officii exclusione etc. t) praedicietur, cautum est.

Quaestio: quatenus heres ad resarciendum damnum a defuncto datum teneatur? quum satisfactio haec priuata aeris alieni rationem habeat, secundum bonorum diuersitatem (§ 19) vnicè decidenda.

Remissa, quid circa feuda obtineat, tractatione ad §phum sequentem, bona allodialia praecipue hoc loco sunt spectanda.

Bona quidem vulgaria s. acquisita quoad, quae liberae cuiuscunque possessoris dispositioni sunt relicta, quum iuris Romani principii possideantur ac regantur, argumentum nostrum ad eiusdem iuris principia foret reuocandum, nisi illud iuri Canonico (§ 44) cessisset. Sed, modo diuersas circa obligationem heredis quaestiones secundum §phum 16 hoc etiam loco probe secreueris, ius Romanum in decisionem etiam hodie partim esse reuocandum, facili opera erit ad animadvertendum. Quousque enim et quasnam obligationes per delicta pater bonis suis hunc in effectum posse imponere, vt liberi inde obstringantur, quantum ego quidem video, ex nullis, nisi Romani Iuris, principiis decidi potest. Quousque autem susceptas hasce obligationes heres implere teneatur, ex iuris Canonici principii (§ 44) diiudicandum est, quum per illud ius Romanum, quoad hunc articulum, gradu suo sit depulsum u), ita vt haud amplius illud atten-

s) Praeunte ipso Caesare in C. C. Carolina Art. 228. in f.

t) Conf. R. I. de 1731. art. 13. § I et 2.

u) J. T. REINHARTH Observ. ad Christ. decis. Vol. III. obs. XI. III. G. L. BÖHMNERUS in princip. iur. canon. § 877. dissent. tamen de CANNEGISSE in dec. supremi Trib. appellat. Hassio-Cassellani Tom. I. decis. 63. § 2.

attendatur discrimen, num heres inde locupletior sit nec ne? sed, modo ne ultra vires hereditarias, semper, aequae ac ex licitis defuncti factis, obstringatur.

Ex iis, quae § 28 adtuli, facili mehercule negotio constabit, ratione bonorum auctorum successoris obligationem ad indemnitatem propter delicta defuncti praestandam iisdem contineri principiis, quibus illa ad facta eiusdem licita praestanda, quum defuncto parenti profecto non magis licuerit eius indolis bona per delicta sua et pro satisfactione eorumdem priuata quam per facta licita et aliis pro oneribus obligare, quum satisfactio in hereditatem a patre derelictam haud computetur; nec tamen umquam heres nisi quoad vires hereditatis actiuus tenetur. Fundamentum enim obligationis speciale multo difficilius hic cogitari posse, in propatulo est.

§ 47.

ddd) *Feudalis Longobardica.*

Supereff, ut quatenus pater liberos ratione feudorum delictis suis possit obligare, proponam. Ius quidem Longobardicum, sicuti liberorum causae parum in genere secundum, ita etiam contra iuris antiqui Germanici feudalis principia v). flebile illud inter filium et agnatum constituit discrimen, quod ille nullo modo ex delictis defuncti vasalli feudalibus teneatur, filius contra ob eadem vna cum patre et vna eum omni sua progenie feloniam poenam feudique patiatur priuationem w). Quae, quamquam dura admodum, lex, nisi ius territoriale mores seruarit patrios x), ratione feudorum priuatis constitutorum vicem regulae hodiernum obtinet, nec, ob generalem eiusdem litteram, sine vi eidem illata, ad veram feloniam, restringenda videtur, licet alias, quousque salua Legis mente litteraque fieri potest, quam maxime restrictiue interpretanda. Quam vero priuationis poenam ad Vasallos Imperii minores, quippe priuatos, adplicari, quamuis neutiquam negarem; ex principiis tamen (§ 40 et 41) expositis neminem profecto

H 3

v) *I. F. Sax.* (ex ed. Senkenb.) Art. 24. § 28. *I. F. A.* Art. 41. § 3. Art. 89 § 7. SCHILTER ad h. l.

w) *H. F.* 26. § 17. *H. F.* 31. *H. F.* 78.

x) Sunt namque leges provinciales hanc priuationis poenam ad quasi feloniam restringentes v. c. *Ius Sax. electorale* P. III. Conf. 27. *Projekt des Meklenb. Lehnrechts* Tit. XXIII. Art. 12.

fugere potest, ius illud peregrinum ratione maiorum ac regali dignitate praeditorum feudorum per rei naturam nulla ex ratione posse recipi y), sed principes potius Imperii Vasallos fuorumque territoriorum imperantes ex iuris publici vniuersalis et iis, quae circa bona stemmatica obtinent, principiis esse aestimandos, nec proinde ob delicta paterna feudo eique adnexa regali dignitate priuari nec ad damnum a patre datum ex territorio siue allodiali (§ 27) siue feudali refarciendum esse compellendos, nisi alia forte specialis ratio eosdem obstringat ex. c. ratione bonorum, in quibus princeps vt priuatus consideratur, liberoque gaudet disponendi iure z), vel damnum a patre, vt imperante, sit datum, et quae sunt reliquae id genus rationes.

y) Perill. G. L. BÖHMERS princip. iur. feud. § 498 et 500.

z) Conf. ex. gr. Testamentum Ioannis Guilh. Saxo-Vinariensis ducis de 1573 § 24 in f. (apud LUNIG R. A. Pars special. Band V. Theil II. p. 98.) *Da wir bey unserm Leben jemahls Unrecht gethan, welches uns jedoch nicht bewußt und solches ausgeführt würde, dafür sollen unsere lieben Söhne, nach erkannter Sachen und Befindung der Billigkeit gleichmäßige Erstattung thun und sich in dem nichts verhindern und abhalten lassen.*

Göttingen, Diss., 1790-91

ULB Halle

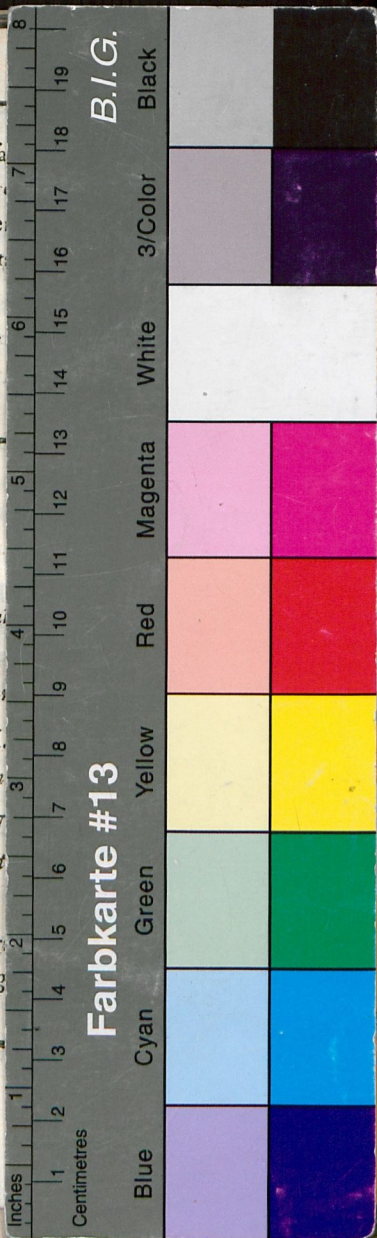
3

004 826 981

f

TA → OL
neu 17hick v

P. 259

27
CHRISTOPH. CAROLI HENR. DE KAMPTZ
MEGAPOLITANI

P. 13
1790, 3

COMMENTATIO
DE
FVNDAMENTO ET LIMITIBVS
OBLIGATIONIS LIBERORVM
AD FACTA PARENTVM PRAESTANDA.

IN CONCERTATIONE
CIVIVM
ACADEMIAE GEORGIAE AVGVSTAE
DIE IV. JUNII MDCCCXC
PRAEMIO A M. BRITANNIAE REGE AVG.
CONSTITVTO
A DIVDICANTE
INCLYTO IVRECONSULTORVM ORDINE
ORNATA.

Fortia facta patrum gentis cunabula nostrae
VIRGILIVS MARO.

GOTTINGAE
TYPIS JO. CHRIST. DIETERICH.

